

Додаток 2.

до наказу від _____ 2015 р. № _____

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра інноваційної діяльності в АПК

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ (Діброва А.Д.)

“ ____ ” _____ 2015 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

інноваційної діяльності в АПК

Протокол № ____ від “ ____ ” ____ 2015 р.

Завідувач кафедри

інноваційної діяльності в АПК

_____ (Витвицька О.Д.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

напрямок підготовки

6.030508- фінанси і кредит

Факультет

економічний

Розробник: к.е.н., доцент кафедри інноваційної діяльності в АПК, ПО

Київ – 2015 р.

1. Опис навчальної дисципліни

"Регіональна економіка"

є нормативною дисципліною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за спеціальністю напряму 0501 «Економіка і підприємництво», «Фінанси і кредит», «Бухоблік і аудит», менеджмент з.е. д-ті, аграрний менеджмент.

Із всієї сукупності навчальних дисциплін, що вивчаються у вищих навчальних закладах України, регіональна економіка є єдиною за змістовою і предметною сутністю, що вивчає територію (регіон) як цілісну соціально- економічну систему, утворену взаємодією природно-ресурсного, соціально- демографічного та господарського потенціалів. Саме такий підхід є виразом комплексно-територіального підходу в управлінні економікою, який донині не знайшов належного відображення та врахування в економічній політиці держави. Оволодіння методами аналізу регіональної економіки, вміння оцінювати потенціал соціально-економічного розвитку конкретного регіону є невід'ємною і обов'язковою кваліфікаційною ознакою сучасного економіста, менеджера.

Регіональна економіка є галуззю наукових знань про економіку регіонів, закономірності і особливості розвитку господарства в умовах конкретної території. Вона створює теорію і методичні основи комплексного аналізу соціально-економічного розвитку регіону для обґрунтування вирішення завдань регіональної економічної політики в Україні.

В сучасних умовах особливого значення набуває використання регіональних ресурсів і резервів соціально-економічного розвитку регіонів, що зумовлює необхідність диференційованого підходу до визначення і вирішення завдань їх розвитку на основі всебічного врахування особливостей природно-ресурсних, демографічних, екологічних, інвестиційних та інших умов.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	«Бакалавр»
Напрямок підготовки	6.030507- економіка підприємств
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	53
Кількість кредитів ECTS	1,5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки (курс)	3
Семестр	1
Лекційні заняття	15 год.

Практичні, семінарські заняття	15 год.
Лабораторні заняття	- год.
Самостійна робота	год.
Індивідуальні завдання	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	15 год.
Залік	70 год.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є засвоєння студентами знань з основ територіальної організації продуктивних сил України, регіонального соціально-економічного розвитку та формування екологічних знань, мислення та свідомості економістів.

Завдання

- вивчення закономірностей розвитку і розміщення продуктивних сил;
- засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики;
- обґрунтування практичного значення регіонального підходу до управління соціально економічним розвитком територій;
- поглиблення знань про об'єктивну необхідність раціонального і ефективного використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни та охорони навколишнього середовища;
- оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України і її регіонів, про роль і значення науково-технічного прогресу в розвитку і розміщенні виробництва, про роль зовнішньоекономічних зв'язків в економічному розвитку України та її регіонів;
- пізнання закономірностей взаємодії людського суспільства та геосфери, специфіки антропогенного впливу на довкілля; засвоєння принципів раціонального природокористування;
- розуміння стратегії сучасного екологічного розвитку; засвоєння понять про екологічний моніторинг, екологічні норми та стандарти;
- вивчення специфіки господарського механізму управління процесом природокористування.

Професійна спрямованість дисципліни полягає у вивченні можливостей та засобів практичного використання такого важливого резерву підвищення економічної ефективності виробництва як раціональна територіальна організація життєдіяльності людей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність регіональної економіки і регіональної політики з врахуванням сучасних умов, наукові засади розміщення продуктивних сил;
- механізм ефективного використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни; закономірності, принципи, фактори РПС та форми розміщення виробництва;
- науково-методичні засади дослідження РПС і регіонального розвитку; теорії, концепції РПС і регіонального розвитку;
- сутність господарського комплексу, розвиток міжгалузевих комплексів регіонів; сучасні моделі суспільно-економічної макрорегіоналізації України та інвестиційну політику в регіональному розвитку продуктивних сил;
- глобальні проблеми навколишнього середовища; основи раціонального природокористування та забезпечення екологічної безпеки України;
- напрями зовнішньоекономічних зв'язків в забезпеченні розвитку продуктивних сил.

вміти:

- визначити основні засади та напрями розвитку регіональної економіки, регіональної політики України з урахуванням сучасних умов;
- основні принципи і закономірності РПС, елементи територіальної структури;
- ефективно використовувати природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни;
- шляхи підвищення ефективності розміщення продуктивних сил за певних умов та структуру народного господарства України, регіону;
- обґрунтувати заходи щодо підвищення ефективності економічних структур на макро-, мезо- та мікрорівні;
- характеризувати кожний економічний макрорегіон, вказуючи на показники: природні умови, природні ресурси, демографічні умови, територіальна галузева структура економіки;
- вирішувати проблеми управління регіональним соціально-економічним розвитком та питанням самофінансування і самоврядування.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Денна форма навчання				
	Напрямок підготовки: "Фінанси і кредит"				
	Тижні	усього	у тому числі:		
			лекції	практичн і	с.р.
МОДУЛЬ 1. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА		40	14	14	
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти регіональної економіки					
Тема 1. Предмет, метод і завдання курсу «Регіональна економіка»	1	2	2		
Тема 2. Сучасні теорії і концепції РПС і регіональної економіки				2	
Тема 3. Закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	2	2	2		
Тема 4. Економічне районування та територіальна організація продуктивних сил				2	
Змістовний модуль 2. Прикладні аспекти регіональної економіки					
Тема 5. Наукові методи аналізу та обґрунтування розміщення продуктивних сил і економічного розвитку регіонів	3	2	2		

Тема 6. Природно-ресурсний потенціал і його економічна оцінка				2	
Тема 7. Населення, трудові ресурси і розселення	4	2	2		
Тема 8. Виробничий та науково-технічний потенціал				2	
Модуль 2. Економіка України та її регіонів в системі світового господарства					
Тема 11. Сутність регіональної економіки, її структура та особливості формування	5	2	2		
Тема 12. Сутність, мета і завдання регіональної політики				2	
Тема 13. Механізм реалізації регіональної економічної політики	6	2	2		
Тема 14. Сутність і форми зовнішньоекономічних зв'язків				2	
Тема 15. Експортний потенціал України та її регіонів	7	2	1		
Тема 16. Наукові засади раціонального природокористування	8	2		1	
ВСЬОГО			15	15	

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і складові елементи розміщення продуктивних сил та теорії регіональної економіки	2
2	Закономірності, принципи, фактори, умови розміщення продуктивних сил і розвитку економіки регіонів України та Економічне районування і територіальна організація продуктивних сил та наукові методи аналізу розміщення продуктивних сил і економічного розвитку регіонів	2
3	Наукові методи аналізу розміщення і територіальної організації народного господарства та природно-ресурсний потенціал України і його економічна оцінка	2
4	Населення та трудові ресурси України та виробничий та науково-технічний потенціал	2
5	Господарський комплекс України, особливості структури, трансформація в ринкових умовах та міжгалузеві комплекси та їх роль у розвитку економіки України	2
6	Сутність регіональної економіки, її територіальні особливості та економіка регіонів України й особливості регіонального розвитку	2
7	Регіональна економічна політика України та управління регіональним розвитком та нові форми регіонального розвитку продуктивних сил і економіки регіонів	2

8	Інвестиційна політика в регіональному розвитку продуктивних сил України та зовнішні економічні зв'язки та їх роль у розвитку продуктивних сил України і регіонів	2
---	--	---

4. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. В чому суть поняття «продуктивні сили»?
2. Які основні принципи розміщення продуктивних сил вам відомі?
3. Яке місце займає РПС в системі наук?
4. Навколо яких проблем проводились дослідження радянськими вченими?
5. Які зарубіжні концепції розміщення продуктивних сил вам відомі?
6. Сутність поняття глобалізації, глобалітетів?
7. Які основні закономірності розміщення продуктивних сил вам відомі?
8. Які основні принципи розміщення продуктивних сил вам відомі?
9. Які основні фактори розміщення продуктивних сил вам відомі?
10. В чому полягає сутність економічного районування?
11. Що таке територіальний поділ праці і який його вплив на формування економічних районів?
12. Які основні районоутворюючі фактори вам відомі?
13. В чому полягають особливості сучасного економічного районування території України?
14. Яке прикладне значення економічного районування?
15. Які основні принципи економічного районування?
16. Як змінювалась чисельність населення на території України?
17. Які основні демографічні показники вам відомі?
18. Як можна охарактеризувати міграційну ситуацію в Україні?
20. Як розподіляється населення України за сферами зайнятості?
21. Яка ситуація на ринку праці в Україні?
22. Чим відрізняється науково-технічний прогрес від науково-технічної революції?
23. Який вплив здійснює науково-технічний прогрес на народногосподарський комплекс України?
24. Що таке виробничий потенціал?
25. Які складові частини наукового потенціалу?
26. Дайте характеристику рівня розвитку наукового потенціалу.
27. Яка мета і завдання районного планування?
28. В чому полягає сутність природно-ресурсного потенціалу?
29. Які класифікації та методи оцінки природних ресурсів вам відомі?
30. Охарактеризуйте мінеральні ресурси України.
31. Охарактеризуйте земельні та лісові ресурси України.
32. Охарактеризуйте водні та рекреаційні ресурси України.
33. Що таке ресурсозбереження та які його основні напрями?
34. Що таке народногосподарський комплекс України?
35. Які галузі входять до виробничої сфери?
36. Що таке невиробнича сфера?
37. Яке значення промисловості України?
38. Які особливості галузевої структури промисловості України?
39. Які основні проблеми розвитку народного господарства України?
40. Яке значення АПК в господарстві країни?
41. Дайте характеристику основних галузей рослинництва.
42. Охарактеризуйте галузеву структуру тваринництва України.

43. Які особливості розвитку цукрової промисловості України?
44. Які основні тенденції розвитку борошномельно-круп'яної промисловості в Україні?
45. Які основні проблеми та перспективи розвитку агропромислового комплексу України?
46. В чому полягає сутність державної регіональної економічної політики?
47. Які основні завдання регіональної економічної політики в економічній, екологічній та соціальній сферах?
48. Які вам відомі принципи державної регіональної економічної політики?
49. Складові механізми реалізації державної регіональної політики?
50. Сутність територіально-виробничих комплексів в системі економічного районування?
51. Як міжнародний поділ праці впливає на формування зовнішньоекономічних зв'язків?
52. Які основні форми економічного співробітництва країн світу
53. Охарактеризуйте економічні зв'язки України з країнами СНД та іншими країнами світу.
54. Які проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України?
55. Сутність і значення експортного потенціалу ?
56. Які конкурентні переваги України та основні напрями їх використання ?
57. Які проблеми і перспективи формування експортного потенціалу України

ПИТАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Транскордонне співробітництво і його роль в регіональному розвитку.
2. Вільні економічні зони.
3. Розвиток і розміщення Єврорегіонів та їх вплив на розвиток економіки.
4. Урбанізація та її регіональні особливості.
5. Сутність регіональної економіки та її територіальні особливості.
6. Місце і спеціалізація економічних районів України в системі територіального поділу праці.
7. Розвиток і розміщення продуктивних сил Центрального економічного району.
8. Розвиток і розміщення продуктивних сил Донецького економічного району.
9. Розвиток і розміщення продуктивних сил Придніпровського економічний району.
10. Розвиток і розміщення продуктивних сил Поліського економічного району.
11. Розвиток і розміщення продуктивних сил Східного економічного району.
12. Розвиток і розміщення продуктивних сил Подільський економічний району.
13. Розвиток і розміщення продуктивних сил Причорноморського економічного району.
14. Розвиток і розміщення продуктивних сил Карпатського економічного району.
15. Зовнішньоекономічні зв'язки України.
16. Сутність і значення зовнішніх економічних зв'язків в розвитку продуктивних сил України.
17. Основні форми зовнішніх економічних зв'язків України, їх суть.
18. Експортний потенціал України та її регіонів.

19. Розвиток і розміщення продуктивних сил міста Києва.
20. Розвиток і розміщення продуктивних сил міста Севастополя.

7. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Сутність продуктивних сил.
2. Предмет і об'єкт дослідження дисципліни. Актуальні проблеми і завдання курсу.
3. Методологічні основи науки про розміщення продуктивних сил і регіональну економіку.
4. Етапи наукових досліджень.
5. Елементи теорії розміщення виробництва.
6. Розміщення сільського господарства.
7. Розміщення промислового виробництва.
8. Розміщення сфери послуг і споживання.
9. Теорія полюсів росту і центрів розвитку.
10. Концепція кластерів.
11. Сутність економічного закону і закономірності, їх об'єктивний характер.
12. Закономірності розміщення продуктивних сил.
13. Принципи розміщення суспільного виробництва та формування економіки регіонів.
14. Основні фактори розміщення продуктивних сил.
15. Зовнішнє середовище і розміщення продуктивних сил.
16. Сутність економічного району.
17. Основні районоутворюючі фактори.
18. Принципи і критерії виділення великих економічних районів.
19. Ієрархія економічних районів, їх основні типи.
20. Мережа економічних районів України.
21. Методи дослідження просторової організації виробництва.
22. Предмет, механізм і завдання регіональної економічної діагностики.
23. Діагностика територіальної структури регіону.
24. Діагностика демографічної структури і ринку праці.
25. Діагностика галузевої структури.
26. Діагностика динамічних якостей регіону.
27. Сутність природно-ресурсного потенціалу його структура.
28. Земельні ресурси як економічна категорія.
29. Водний фонд України.
30. Лісовий фонд України.
31. Рекреаційні ресурси України.
32. Мінерально-сировинні ресурси: класифікація та розосередження по території України.
33. Кількісна і якісна оцінка природних умов та ресурсів.
34. Методологічні підходи до економічної оцінки природних ресурсів.
35. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України та її регіонів.
36. Основні екологічні проблеми України.

37. Відтворення населення. Природний рух населення.
38. Динаміка народонаселення.
39. Наслідки росту народонаселення.
40. Структура народонаселення.
41. Основні фактори, що впливають на зміни народонаселення.
42. Теорії і концепції народонаселення.
43. Якість населення.
44. Євгеніка та євгенічні рухи.
45. Міграція населення та її види.
46. Урбанізація та проблеми довкілля.
47. Чисельність населення України та його структура.
48. Соціально-демографічна політика.
49. Сутність трудових ресурсів.
50. Ринок праці та механізм його формування.
51. Моделі ринку праці.
52. Кількісна і якісна характеристика основних виробничих фондів.
53. Поняття про оборотні фонди.
54. Фондомісткість галузей господарства.
55. Промисловість як фактор, визначаючий територіальну організацію господарства.
56. Сутність і роль науково-технічного прогресу в розвитку господарського комплексу країни.
57. Науково-технічний потенціал України: сучасний стан та особливості територіальної організації.
58. Проблеми трансформації господарського комплексу країни в умовах ринкової економіки.
59. Економіка країни як єдиний господарський комплекс.
60. Сучасна галузева структура господарства та тенденції її розвитку. Диспропорції промислового розвитку та шляхи їх подолання.
61. Структурні трансформації господарського комплексу країни та її регіонів.
62. Міжгалузеві комплекси та їх роль у розвитку економіки України.
63. Паливно-енергетичний комплекс: структура, сировинна база, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.
64. Металургійний комплекс: структура, сировинна база, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.
65. Хімічний комплекс України: структура, сировинна база, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.
66. Машинобудівний комплекс: структура, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.
67. Агропромисловий комплекс: структура, сировинна база, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.
68. Лісопромисловий комплекс України: структура, сировинна база, особливості розміщення, сучасний стан і перспективи розвитку.

69. Транспортний комплекс та зв'язок України: сучасний стан і перспективи розвитку.
70. Будівельний комплекс України: сучасний стан і перспективи розвитку.
71. Соціально-економічна сутність регіону як системи.
72. Економічні форми організації продуктивних сил.
73. Територіально-виробничий комплекс як форма організації продуктивних сил.
74. Економічний район як інтегральна категорія організації продуктивних сил.
75. Економіка Донецького економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
76. Економіка Карпатського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
77. Економіка Придніпровського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
78. Економіка Причорноморського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
79. Економіка Східного економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
80. Економіка Центрального економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
81. Економіка Подільського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
82. Економіка Поліського економічного району: особливості розвитку і розміщення продуктивних сил.
83. Експортний потенціал України та її регіонів.
84. Сутність і принципи державної регіональної економічної політики, її мета та завдання в Україні.
85. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики та його складові.
86. Сутність і значення міжнародних економічних зв'язків.
87. Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування.
88. Основні форми економічного співробітництва країн світу
89. Сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України.
90. Структура експорту та зовнішньоекономічний баланс.

8. ЗАДАЧІ З КУРСУ

Задача 1.

Визначити структуру виробництва галузі промисловості (тобто встановити частку галузей промисловості) у 1997 та 2001 роках та темпи прискорення по промисловості та галузях.

Якщо відомо, що в 1997 р. обсяг валової продукції промисловості склав 40,0 млн. грн., в т. ч. по підгалузях: I — 5,8 млн. грн.; II — 20,0 млн. грн.; III — 10,2 млн. грн.; IV — 4,0 млн. грн.

В 2001 р. обсяг виробництва у порівнянні з 1997 р. по промисловості зріс на 10,0 млн. грн.

В 2001 р. коефіцієнти структурних зрушень по галузях були рівні: I — 1; II — 0,5; III — 1,2; IV — 1,3.

Задача 2.

Визначити техніко-економічні характеристики (фондо-, матеріале- та працевіткість виробництва, а також фондо-, матеріаловіддачу, виробіток і фондоозброєність праці) галузі. Якщо обсяги основних виробничих фондів на кінець 2000 р. склали 1500 тис. грн., обсяги нормованих оборотних засобів — 250 тис. грн., обсяги випуску продукції — 550 тис. шт., собівартість одиниці продукції — 5,5 грн., чисельність працюючих 350 чол.

Задача 3.

Середня вартість основних виробничих фондів галузі 2500 тис. грн. У базовому році обсяг виготовленої продукції склав 950 тонн. Собівартість однієї тонни продукції становила 3000 грн. Наступного року передбачається збільшити середньорічну вартість основних виробничих фондів галузі на 3%, а випуск продукції на 10%.

Розрахувати розмір фондів та фондомісткості галузі у базовому та плановому роках. Зробити висновки щодо динаміки цих показників та взаємозалежності між ними.

Задача 4.

Знайти коефіцієнт структурних зрушень у виробництві товарів групи Б та обсяги їх виробництва у 1995 та 2001 роках.

Якщо відомо, що частка товарів групи Б в 1995 р. складала 28,8%, а в 2001 р. — 30,8%; обсяги промислового виробництва в 2001 р. становили 60,6 млрд. грн., а темпи прискорення 2001 р. в порівнянні з 1995 р. склали 1,4.

Задача 5.

Визначити екологічне навантаження на територію Дніпропетровської області та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Якщо в 2001 р. викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в області склали 848,7 тис. тонн, у країні — 4054,8 тис. тонн; обсяги води, скинуті без очищення в цілому по країні

33

склали 746 млн. м³, по області — 207 млн. м³; обсяги промислових токсичних відходів у сховищах організованого складування (поховання) в країні склали 2849145,2 тис. тонн, в області — 1759568,6 тис. тонн. В 1990 р. в

атмосферне повітря було викинуто по країні 9439,1 тис. тонн забруднюючих речовин, по області — 2170,1 тис. тонн; а в 1985 р. в цілому по країні — 12163,0 тис. тонн, по області — 2688,7 тис. тонн. Площа області складає 31,9 тис. км .

Задача 6.

Визначити темпи прискорення (в період з 1975 по 2000 р.) та планові обсяги випуску продукції цементної промисловості станом на 2005р. (за умови, що темпи прискорення зростуть на 55% у порівнянні з 2000 р.).

Якщо відомо, що обсяги випуску продукції цементної промисловості в 1975 р. склали — 22,5 млн. тонн, в 1980 р. — 21,6 млн. тонн, в 1985 р. — 22,4 млн. тонн, в 1990 р. — 22,7 млн. тонн, в 1995р. — 7,6 млн. тонн, в 2000 р. — 5,3 млн. тонн.

Задача 7.

Кількість народжених за 2001 рік склала 376,48 тис. чол., кількість померлих — 745,95 тис. чол.; загальна чисельність населення на кінець року — 48415,5 тис. чол.

Визначити:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення;
- 2) розрахувати чисельність населення через 3 роки, за умови, що тенденції не зміняться.

Задача 8.

Визначити екологічне навантаження на територію Донецької області станом на 2001 р. та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Якщо в 2001 р. викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в області склали 1588,7 тис. тонн, в країні — 4054,8 тис. тонн; обсяги води, скинуті без очищення в цілому по країні 746 млн. м , по області — 270 млн. м³; обсяги промислових токсичних відходів у сховищах організованого складування (поховання) в країні склали 2849145,2 тис. тонн, в області — 564296,0 тис. тонн. В 1990 р. в атмосферне повітря було викинуто по країні 9439,1 тис. тонн забруднюючих речовин, по області — 2539,2 тис. тонн.; а в 1985 р. в цілому по країні — 12163,0 тис. тонн, по області — 3205,2 тис. тонн.

Площа області складає 26,5 тис. км .

Задача 9.

Визначити індекс спеціалізації та індекс економічної спеціалізації машинобудування в Одеській області. Дати пояснення, отриманим даним.

Якщо обсяг випуску продукції машинобудування в Області склав 200тис. одиниць, а в країні — 1000 тис. одиниць; витрати на виробництво продукції машинобудування склали в Одеській області — 220 тис. грн., а в по країні — 1600 тис. грн.

Обсяги випуску продукції по промисловості в цілому в країні складають 60,0 млрд. грн., а по області вони в 30 разів менші.

Задача 10.

Якщо обсяги випуску продукції складають 2050 тис. т.; на подальшу переробку в інші галузі направляється 750 тис. т, всередині галузі використовується 400 тис. т.

Визначити:

- 1) коефіцієнти міжгалузевих та внутрішньогалузевих зв'язків;
- 2) прибуток, який отримує галузь від випуску даної продукції, за умови, що собівартість 1 тонни продукції складає 1500 грн., а рентабельність виробництва — 20%.

Задача 11.

Визначити фазу економічного росту (спаду) та стадію інвестиційної діяльності. Отримані результати пояснити.

Якщо обсяги ВВП країни в плановому році повинні скласти 89500 млн. грн., тоді як в базовому році вони склали 89000 млн. грн. Обсяги капітальних інвестицій по країні базовому році склали — 50 млн. грн., а в плановому повинні зрости на 0,2%. **Задача 12.**

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення товарами та послугами;
- 2) щільності економічної діяльності;
- 3) густоти населення. Отримані результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення у Закарпатській області складала — 1257,7 тис. чол., у Донецькій — 4842,9 тис. чол., в Україні — 48415,5 тис. чол. Обсяги випуску товарів народного споживання склали відповідно 442,9; 2480,5 та 33524,4 млн. грн.

Площа Закарпатської області 12,8 тис. км , Донецької області — 26,5.

Задача 13.

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення закладами культури (бібліотеками);
- 2) коефіцієнтів забезпеченості медичним персоналом;
- 3) густоти населення. Отримані результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення Дніпропетровської області складала — 3560,5 тис. чол., Львівської — 2625,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол.

Кількість бібліотек в цілому в країні — 20400, у Дніпропетровській області — 771, у Львівській області — 1423.

Кількість медичного персоналу в цілому по країні — 225,7 тис. чол., в Дніпропетровській області — 17,2 тис, у Львівській області — 13,9 тис. чол. Площа Дніпропетровської області — 31,9 тис. км , Львівської області — 21,8.

Задача 14.

Розрахувати коефіцієнти територіальної концентрації Закарпатської та Донецької областей (розрахунки провести за чисельністю населення та обсягами економічної діяльності). Отримані результати пояснити.

Якщо чисельність населення в 2001 р. складала в Закарпатській області — 1257,7 тис. чол., в Донецькій області — 4842,9 тис. чол., в Україні

— 48415,5 тис. чол. Площа Закарпатської області — 12,8 тис. км², Донецької області — 26,5 тис. км². Обсяги випуску продукції промисловості склали в Закарпатській області — 800,0; у Донецькій — 2480,5 та 33524,4 млн. грн.

Задача 15.

Визначити індекс спеціалізації та коефіцієнт міжгалузевих зв'язків металургії в Дніпропетровській області, якщо відомо, що обсяги випуску продукції металургії в загальному обсягу випуску продукції регіону складають 20%. При цьому обсяги випуску металургійної продукції в країні складають 8,2 млрд. грн., а обсяг випуску продукції промисловістю країни склав 60 млрд. грн.; на подальшу переробку в інші галузі направляється 75% металургійної продукції.

Задача 16.

Обсяги експорту в 1995 р. склали 15,7 млрд. грн.; у 1996 р. — 19,1; у 1997 р. — 19,0; у 1998 р. — 16,4; а обсяги імпорту склали відповідно 16,1; 18,8; 18,5; 16,1 млрд. грн. Планується, що в 2004 році після введення мита на деякі товари обсяги імпорту зменшаться на 25% (за умови, що темпи зростання обсягів експорту залишаться на рівні 1998 р.).

Пояснити динаміку зовнішньоторговельного обороту України. Розрахувати:

- 1) сальдо зовнішньоекономічної діяльності по роках;
- 2) темпи зростання експортного обороту;
- 3) обсяги зовнішньоекономічної діяльності у 2004 році.

Задача 17.

Розрахувати валовий збір цукрових буряків в цілому в господарстві країни в базовому та плановому періодах. Визначити темпи прискорення галузі.

Якщо відомо, що посівна площа цукрових буряків в базовому році склали 0,9 млн. га; врожайність — 182,6 ц / га. За обсягами проведених робіт і капіталовкладень передбачається, що в плановому періоді відбудеться збільшення врожайності на 0,2%. Втрати врожайності становлять 0,5%.

Розміри посівних площ та обсяги втрат врожайності в плановому періоді не зміняться.

Задача 18.

Визначити галузеву структуру машинобудування на кінець 2003 р.

Якщо в 1997 р. питома вага продукції складала у важкому машинобудуванні — 15,4%, в електротехнічній промисловості — 20,4%, в хімічному та нафтохімічному машинобудуванні — 6,1%; у верстатобудуванні — 7,0%, у сільськогосподарському машинобудуванні — 17,0%.

Темпи прискорення в 1997-2003 рр. склали у важкому машинобудуванні — 1, у електротехнічному машинобудуванні — 0,95, у хімічному та нафтохімічному машинобудуванні — 1,05; у верстатобудуванні — 1,15; у сільськогосподарському машинобудуванні — 1,12.

Задача 19.

Визначити структуру виробництва галузі промисловості у 1995 та 2000 роках, а також визначити коефіцієнт структурних зрушень по галузі "В" та темпи прискорення по промисловості та окремих галузях.

Якщо відомо, що в 1995 р. обсяг валової продукції промисловості склав 24,8 млн. грн., в т. ч. по галузях: А — 5,8 млн. грн.; Б — 5 млн. грн.; В — 14 млн. грн.

В 2000 р. обсяг виробництва у порівнянні з 1995 р. по промисловості зріс на 28,8 млн. грн., в т.ч. по галузях: А — на 10,7 млн. грн., Б — на 14,1, В — на 4 млн. грн.

Задача 20.

Визначити коефіцієнт міжрайонної товарності в базовому та плановому роках. Пояснити тенденцію в його змінах.

Якщо відомо, що обсяг виробленої продукції в базовому році склав 14 млн. грн., в плановому році він повинен зрости на 5%. Обсяг експорту в базовому році склав 6 млн. грн., а обсяг імпорту — 7 млн. грн. Планується, що сальдо зовнішньоекономічної діяльності в плановому періоді досягне 1,1 млн. грн.

Задача 21.

Визначте який з варіантів розміщення виробництва є найбільш вигідним (розрахунки проводити через показник приведених витрат чи приведеної ефективності).

Якщо в пункті А собівартість виготовлення продукції складає 2,5 тис. грн., а капітальні вкладення 10 млн. грн.; в пункті Б — собівартість продукції 2,4 тис. грн., а капітальні вкладення — 10,5 млн. грн. Нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень рівний 0,15 в обох пунктах.

Задача 22.

Порівняти загальну ефективність виробництва у плановому та базовому роках. Якщо в базовому році національний дохід склав 50 млн. грн., а витрати на виробництво продукції 15 млн. грн., витрати на природоохоронну діяльність — 5 млн. грн., загальні капіталовкладення — 7 млн. грн. В плановому періоді планується знизити витрати на виробництво продукції на 1,5%, при цьому заплановано, що обсяги витрат на природоохоронну діяльність та обсяги капіталовкладень не зміняться, а національний дохід зросте на 2 млн. грн.

Задача 23.

Скласти галузевий баланс виробництва і використання вугілля в Донецькому регіоні. Визначити середню відстань перевезень вугілля по країні.

Якщо обсяги добування вугілля у Донбасі на кінець року склали 80 млн. тонн.; від інших постачальників отримують 2 млн. тонн, місцеве використання складає 42 млн. тонн, залишки вугілля на початок року — 3 млн. тонн, залишки вугілля на кінець року — 9 млн. тонн.

Вугілля перевозять в 8 регіонів, загальна довжина перевезень складає 2000 км.

Задача 24.

Скласти міжрайонний баланс обміну по вугіллю та визначити загальний обсяг перевезень кам'яного вугілля із Донецького регіону.

Якщо обсяги добування вугілля у Донбасі на кінець року склали 80 млн. тонн; із Росії отримують 2 млн. тонн, місцеве використання складає 42 млн. тонн, залишки вугілля на кінець року — 6 млн. тонн.; у Білорусь надходить 20 млн. тонн донецького вугілля, у Росію — 1 млн. тонн, до Львівсько-Волинського басейну — 1 млн. тонн, решта надходить в інші регіони країни.

Задача 25.

Обсяги добування вугілля у Донбасі на кінець року склали 80 млн. тонн.; від інших постачальників отримують 2 млн. тонн, місцеве використання складає 42 млн. тонн, залишки вугілля на кінець року — 6 млн. тонн.

Перевезення донецького вугілля всіма видами транспорту складає 95% сумарного об'єму перевезень вугілля в країні. Залізницею перевозиться 90% вугілля, в т.ч. 97% донецького вугілля.

Визначити обсяги перевезень донецького вугілля залізницею.

Задача 26.

Якщо плановий норматив закупок сільськогосподарської продукції на 1 тис. грн. ресурсного потенціалу складає 125 грн., а обсяг фактичних закупок — 96 грн. Обсяги випуску сільськогосподарської продукції в регіоні складають 350 тис. грн., обсяги експорту перевищують обсяги імпорту на 50 тис. грн.

Визначити:

- 1) середній по регіону відсоток закупок сільськогосподарської продукції на 1 тис. грн. ресурсного потенціалу;
- 2) коефіцієнт міжрайонної товарності.

Задача 27.

Визначити найкращий варіант розміщення виробництва в різних районах.

Якщо собівартість 1 тонни продукції складає по районах: А — 12 грн., В — 10 грн., С — 8 грн.; питомі капіталовкладення на 1 тону продукції складають: А — 18 грн., В — 22, С — 28. Нормативний коефіцієнт незмінний для всіх варіантів і складає 0,15.

Задача 28.

Приведені затрати на виробництво 1 т фосфатних добрив складає в першому районі 50 грн., у другому — 70 грн. Відстань між хімічними комбінатами — 700 км. Приведені затрати на транспортування 1 тонни добрив на відстань 1 км в напрямку від першого району до другого складають 0,5 грн., а в зворотному напрямку — 0,3 грн.

Визначити економічно ефективний радіус перевезення добрив в обох напрямках та зробити висновок про те, в якому районі вигідніше розміщувати виробництво фосфатних добрив.

Задача 29.

Валовий збір цукрових буряків (фабричних) в 2001 році склав 15575 тис. т, фактичні потужності по його переробці складають 120 тис. тонн на добу. Обсяги виробництва цукру-піску на кінець року склали 1947 тис. т.

Розрахувати:

- 1) об'єми потужності переробки цукрового буряку, за умови, що сезон переробки складає 110 діб;
- 2) недостачу (надлишок) потужностей;
- 3) ресурсомісткість цукровиробництва.

Задача 30.

Потужності виробників цементної продукції в двох регіонах складають: А — 3000 тонн на рік, В — 6000 тонн на рік. Існує три споживачі цієї продукції. Максимальні обсяги попиту на цементну продукцію складають: І — 1000 т., ІІ — 4000 т, ІІІ — 4000 т.

Витрати на перевезення 1 т продукції від виробника А до кожного споживача складають: 2 тис. грн., 4 тис. грн., 6 тис. грн. відповідно.

Від виробника В до кожного споживача — 5 тис. грн., 3 тис. грн., 1 тис. грн. відповідно.

Знайти найефективніший варіант зв'язків між виробниками та споживачами.

9. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Варіанти №1, 18, 30

Задача 5.

Валовий збір цукрових буряків (фабричних) в 2001 році склав 15500 тис. т, фактичні потужності по його переробці складають 120 тис. тонн на добу. Обсяги виробництва цукру-піску на кінець року склали 1500 тис. т.

Розрахувати:

- 1) об'єми потужності переробки цукрового буряку, за умови, що сезон переробки складає 110 діб;
- 2) недостачу (надлишок) потужностей;
- 3) ресурсомісткість і ресурсовіддачу цукровиробництва. **Задача**

6.

За даними статистичного щорічника розрахувати для Донецької та Волинської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зростає на 15%.

Задача 7.

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення закладами культури (бібліотеками);
- 2) коефіцієнтів забезпеченості медичним персоналом;
- 3) густоти населення. Отримані результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення Дніпропетровської області складала 3560,5 тис. чол., Львівської — 2625,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол.

Кількість бібліотек в цілому в країні — 20400, у Дніпропетровській області — 771, у Львівській області — 1423.

Кількість медичного персоналу в цілому по країні — 225,7 тис. чол., в Дніпропетровській області — 17,2 тис, у Львівській області — 13,9 тис. чол.

Площа Дніпропетровської області — 31,9 тис. км², Львівської області —

21,8.

Задача 8.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Харківської і Вінницької областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Варіанти №2, 11, 29

Задача 5.

Визначити техніко-економічні характеристики (фондо-, матеріало- та працевіткість виробництва, а також фондо-, матеріаловіддачу, виробіток і фондоозброєність праці) галузі. Якщо обсяги основних виробничих фондів на кінець 2000 р. склали 800 тис. грн., обсяги нормованих оборотних засобів — 250 тис. грн., обсяги випуску продукції — 80 тис. шт., собівартість одиниці продукції — 6,5 грн., чисельність працюючих 350 чол. **Задача 6.**

За даними статистичного щорічника розрахувати для Дніпропетровської та Закарпатської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зростає на 10%.

Задача 7.

Валовий збір зернових за рік склав 115 тис. т, фактичні потужності по його переробці складають 120 тис. тонн на добу. Обсяги виробництва цукру-піску на кінець року склали 1605 тис. т.

Розрахувати:

- 1) об'єми потужності переробки зернових, за умови, що сезон переробки складає 240 діб;
- 2) недостачу (надлишок) потужностей;
- 3) ресурсовіткість і ресурсовіддачу цукровиробництва. **Задача**

8.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Дніпропетровської і Херсонської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Варіанти №3, 12, 28

Задача 5.

Посівна площа цукрових буряків в базовому році складала 0,56 млн. га; врожайність — 28,6 ц /га. За обсягами проведених робіт і капіталовкладень передбачається, що в плановому періоді відбудеться збільшення врожайності на 0,2%. Втрати врожайності становлять 0,5%. Розміри посівних площ та обсяги втрат врожайності в плановому періоді не зміняться. Обсяги виробництва цукру-піску в базовому році склали 1900 тонн, а в плановому періоді вони зростуть на 1%.

Розрахувати:

- 1) валовий збір цукрових буряків в цілому в господарстві країни в базовому та плановому періодах;
- 2) темпи прискорення галузі;
- 3) фондовіддачу та фондовіткість галузі (за умови, що потужності цукровиробництва дозволяють переробити весь обсяг зібраної сировини).

Задача 6.

За даними статистичного щорічника розрахувати для Луганської та Івано-Франківської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 10%.

Задача 7.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Луганської й Івано-Франківської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 8.**

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення закладами культури (бібліотеками);
- 2) коефіцієнтів забезпеченості медичним персоналом;
- 3) густоти населення.

Якщо в 2001 р. чисельність населення Дніпропетровської області складала — 3560,5 тис. чол., Львівської — 2625,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол. Кількість бібліотек в цілому в країні — 20400, у Дніпропетровській області — 771, у Львівській області — 1423. Кількість медичного персоналу в цілому по країні — 225,7 тис. чол., в Дніпропетровській області — 17,2 тис, у Львівській області — 13,9 тис. чол. Площа Дніпропетровської області — 31,9 тис. км, Львівської області — 21,8.

Варіанти №4, 13, 25

Задача 5.

Обсяги випуску продукції складають 2050 тис. т.; на подальшу переробку в інші галузі направляється 750 тис. т, всередині галузі використовується 400 тис. т.

Визначити:

- 1) коефіцієнти міжгалузевих та внутрішньогалузевих зв'язків;
- 2) прибуток, який отримує галузь від випуску даної продукції, за умови, що собівартість 1 тонни продукції складає 1500 грн., а рентабельність виробництва — 20%.

Задача 6.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Донецької і Чернівецької областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 7.**

За даними статистичного щорічника розрахувати для Житомирської та Чернівецької областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 20%.

Задача 8.

Валовий збір цукрових буряків (фабричних) за рік склав 115 тис. т, фактичні потужності по його переробці складають 120 тис. тонн на добу. Обсяги виробництва цукру-піску на кінець року склали 1605 тис. т.

Розрахувати:

- 1) об'єми потужності переробки цукрового буряку, за умови, що сезон переробки складає 110 діб;
- 2) недостачу (надлишок) потужностей;
- 3) ресурсомісткість і ресурсовіддачу цукровиробництва.

Варіанти №5, 14, 26

Задача 5.

Визначити техніко-економічні характеристики (фондо-, матеріало- та працємїсткїсть виробництва, а також фондо-, матеріаловїддачу, виробїток і фондоозброєнїсть праці) галузі. Якщо обсяги основних виробничих фондів на кїнець 2003 р. склали 2000 тис. грн., обсяги нормованих оборотних засобів — 550 тис. грн., обсяги випуску продукції — 110 тис. шт., собївартїсть одиниці продукції — 6 грн., чисельнїсть працюючих 250 чол. **Задача 6.**

За даними статистичного щорїчника розрахувати для Черкаської та Харківської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваностї, смертностї та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельнїсть населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельнїсть населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 15%.

Задача 7.

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченостї населення закладами культури (бїбліотеками);
- 2) коефіцієнтів забезпеченостї медичним персоналом;
- 3) густоти населення. Отриманї результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельнїсть населення Дніпропетровської області складала — 3560,5 тис. чол., Львівської — 2625,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол.

Кількїсть бїбліотек в цілому в країні — 20400, у Дніпропетровській області — 771, у Львівській області — 1423.

Кількїсть медичного персоналу в цілому по країні — 225,7 тис. чол., в Дніпропетровській області — 17,2 тис, у Львівській області — 13,9 тис. чол. Площа Дніпропетровської області — 31,9 тис км, Львівської області — 21,8.

Задача 8.

За даними статистичного щорїчника визначити екологічне навантаження на територію Черкаської і Харківської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Варіанти №6, 15, 27

Задача 5.

Якщо обсяги випуску продукції складають 3500 тис. т.; на подальшу переробку в інші галузі направляється 1500 тис. т, всередині галузі використовується 500 тис. т.

Визначити:

- 1) коефіцієнти міжгалузових та внутрішньогалузових зв'язків;
- 2) прибуток, який отримує галузь від випуску даної продукції, за умови, що собівартїсть 1 тонни продукції складає 1000 грн., а рентабельнїсть виробництва — 17%.

Задача 6.

За даними статистичного щорїчника розрахувати для Одеської та Львівської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваностї, смертностї та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельнїсть населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельнїсть населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 10%.

Задача 7.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Одеської й Львівської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 8.**

Розрахувати коефіцієнти територіальної концентрації Закарпатської та Донецької областей (розрахунки провести за чисельністю населення та обсягами економічної діяльності). Отримані результати пояснити.

Якщо чисельність населення в 2001 р. складала в Закарпатській області — 1257,7 тис. чол., в Донецькій області — 4842,9 тис. чол., в Україні — 48415,5 тис. чол. Площа Закарпатської області — 12,8 тис. км², Донецької області — 26,5 тис. км². Обсяги випуску продукції промисловості складала в Закарпатській області — 800,0; у Донецькій — 2480,5 та 33524,4 млн. грн.

Варіанти №7, 16, 24

Задача

Обсяги експорту в 1995 р. склали 15,7 млрд. три.; у 1996 р. — 19,1; у 1997 р. — 19,0; у 1998 р. — 16,4; а обсяги імпорту складала відповідно 16,1; 18,8; 18,5; 16,1 млрд. грн. Планується, що в 2004 році після введення мита на деякі товари обсяги імпорту зменшаться на 25% (за умови, що темпи зростання обсягів експорту залишаться на рівні 1998р.).

Пояснити динаміку зовнішньоторговельного обороту України. Розрахувати:

- 1) сальдо зовнішньоекономічної діяльності по роках;
- 2) темпи зростання експортного обороту;
- 3) обсяги зовнішньоекономічної діяльності в 2004 році.

Задача 6.

За даними статистичного щорічника розрахувати для Херсонської та Сумської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 10%.

Задача 7.

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення товарами народного споживання;
- 2) щільність економічної діяльності;
- 3) густоти населення. Отримані результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення у Закарпатській області складала — 1257,7 тис. чол., у Донецькій — 4842,9 тис. чол., в Україні — 48415,5 тис. чол. Обсяги випуску товарів народного споживання складала відповідно 442,9; 2480,5 та 33524,4 млн. грн.

Площа Закарпатської області 12,8 тис. км², Донецької області — 26,5. **Задача 8.**

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Закарпатської області та Автономної Республіки Крим, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію).

Варіанти №8, 17, 23

Задача 5.

Обсяги імпорту в 2000 р. склали 16,2 млрд. грн.; у 2002 р. — 17,2; у 2004 р. — 19,0; а обсяги експорту складали відповідно 16,0; 18,8; 19,0 млрд. грн. Планується, що в 2006 році після введення мита на деякі товари обсяги імпорту зменшаться на 15% (за умови, що темпи зростання обсягів експорту будуть на рівні 2002 р.).

Пояснити динаміку зовнішньоторговельного обороту України. Розрахувати:

- 1) сальдо зовнішньоекономічної діяльності по роках;
- 2) темпи зростання експортного обороту;
- 3) обсяги зовнішньоекономічної діяльності в 2006 році.

Задача 6.

За даними статистичного щорічника розрахувати для Миколаївської та Кіровоградської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 15 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 15 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 8%.

Задача 7.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Кіровоградської та Миколаївської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 8.**

Скласти галузевий баланс виробництва і використання вугілля в Донецькому регіоні (результати занести в таблицю). Визначити середню відстань перевезень вугілля по країні.

Якщо обсяги добування вугілля у Донбасі на кінець року склали 80 млн. тонн.; від інших постачальників отримують 2 млн. тонн, місцеве використання складає 42 млн. тонн, залишки вугілля на початок року — 3 млн. тонн, залишки вугілля на кінець року — 9 млн. тонн.

Вугілля перевозять в 8 регіонів, загальна довжина перевезень складає 2000 км.

Варіанти №9, 20, 22

Задача 1.

Середня вартість основних виробничих фондів галузі 2500 тис. грн. У базовому році обсяг виготовленої продукції склав 950 тонн. Собівартість однієї тонни продукції становила 3000 грн. Середньоспискова чисельність працюючих в базовому році складала 50 працюючих, в плановому році вона зростає на 6%. Наступного року передбачається збільшити середньорічну вартість основних виробничих фондів галузі на 3%., а випуск продукції на 10%.

Розрахувати розмір фондівддачі, фондомісткості галузі та фондоозброєності праці у базовому та плановому роках. Зробити висновки щодо динаміки цих показників та взаємозалежності між ними. **Задача 6.**

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення послугами;
- 2) коефіцієнтів забезпеченості населення лікарняними ліжками;
- 3) густоти населення.

Отримані результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення І області складала 1200,1 тис. чол., ІІ — 2600,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол.

Обсяги надання послуг в цілому в країні — 28000 тис. грн.; у І області — 1650, у ІІ області — 3005.

Кількість лікарняних ліжок в цілому по країні — 1200,7 тис, у І області — 20,2 тис, у ІІ області — 24,0 тис.

Площа І області — 26,5 тис. км², ІІ області — 33,1.

Задача 7.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Полтавської та Рівненської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 8.**

За даними статистичного щорічника розрахувати для Полтавської та Рівненської областей:

1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні),

2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться

3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 10%.

Варіанти №10, 19, 21

Задача 5.

Обсяги добування вугілля у Донбасі на кінець року склали 80 млн. тонн.; від інших постачальників отримують 2 млн. тонн, місцеве використання складає 42 млн. тонн, залишки вугілля на кінець року — 6 млн. тонн.

Перевезення донецького вугілля всіма видами транспорту складає 95% сумарного об'єму перевезень вугілля в країні. Залізницею перевозиться 90% вугілля, в т.ч. 97% донецького вугілля.

Визначити обсяги перевезень донецького вугілля залізницею.

Задача 6.

Зробити порівняння по областях:

- 1) коефіцієнтів забезпеченості населення закладами культури (бібліотеками);
- 2) коефіцієнтів забезпеченості медичним персоналом;
- 3) густоти населення. Отримані

результати пояснити.

Якщо в 2001 р. чисельність населення І області складала 4000,2 тис. чол., ІІ — 1600,8 тис, в Україні — 48415,5 тис. чол.

Кількість бібліотек в цілому в країні — 20400, у І області — 650, у ІІ області — 1003.

Кількість медичного персоналу в цілому по країні — 225,7 тис. чол., в І області — 10,2 тис, у ІІ області — 14,1 тис. чол.

Площа І області — 26,5 тис. км², ІІ області — 33,1.

Задача 7.

За даними статистичного щорічника визначити екологічне навантаження на територію Запорізької та Тернопільської областей, та порівняти із середнім по країні показником, а також визначити динамічні зміни викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (пояснити тенденцію). **Задача 8.**

За даними статистичного щорічника розрахувати для Запорізької та Тернопільської областей:

- 1) коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху населення (та порівняти їх із коефіцієнтами по країні);
- 2) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що тенденції не зміняться;
- 3) чисельність населення областей через 5 років, за умови, що коефіцієнт природного руху зросте на 10%.

10. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ 3

ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №1

1. Розкрийте сутність поняття продуктивні сили.
2. Які структурні елементи ПС?
3. Охарактеризуйте окремі елементи суспільних продуктивних сил.
4. Хто і чому є основною продуктивною силою суспільства.
5. Якими показниками визначається рівень людського потенціалу? Ким було запропоновано ці показники?
6. Поясніть категорію відтворювальний капітал. З яких елементів вона складається?
7. Що таке "основний капітал"? (наведіть приклади). Чим він відрізняється від оборотного капіталу?
8. В чому різниця між активною та пасивною частинами основного капіталу?
9. Що включає в себе "організація праці"? Чим викликана необхідність даного процесу на сучасному етапі розвитку продуктивних сил?
10. Охарактеризуйте окремі елементи природних продуктивних сил.
11. Дайте трактування поняття "природне середовище"?
12. В чому сутність "фронтальної (техногенної) економіки", "екологізації виробництва"? Коли почав відбуватися перехід від фронтальної економіки до екологізації виробництва?
13. В чому полягає сутність концепції сталого розвитку? Дайте визначення "сталого розвитку" згідно із "Програмою дня на ХХІ століття".
14. На яких міжнародних конференціях піднімалося питання про розробку концепції сталого розвитку? Коли вперше в документах ООН з'явився цей термін?
15. Назвіть і поясніть чотири основні властивості землі в економіці.
16. Поясніть причину виділення корисних копалин в окремий елемент продуктивних сил.
17. Охарактеризуйте окремі елементи всезагальних продуктивних сил.
18. Чим обумовлена пріоритетна роль інформації на сучасному етапі розвитку світової економіки?
19. Поясніть поняття "інформатизація суспільства".
20. Що таке "інновації"? В чому сутність політики переходу України на модель інноваційного розвитку?

21. Які вам відомі теорії розміщення продуктивних сил?
22. В чому сутність теорії розміщення сільського господарства І. ПеняПП, теорії розміщення промисловості (теорії ПеняППо хі промисловості) А. Вебера, теорії розміщення сфери послуг В. Крісталлера, теорії полюсів росту та центрів розвитку, концепції кластерів. (Підготуйте доповідь по одній із теорій розміщення.)
23. Назвіть наукові методи дослідження та наведіть приклади.
24. В чому полягає сутність балансового та статистичного методів, методу системного аналізу (за Л. Берталанфі), методу парадигми (за Куном), методу моделювання, наукової систематизації, районування.
25. Наведіть приклади використання балансового методу та методу моделювання у господарській практиці.
26. Що таке "модель"? Які бувають моделі?
27. Назвіть основні теоретичні та прикладні завдання курсу РПС в умовах трансформації системи господарювання?
28. Дайте визначення поняттям "економічний закон", "закономірності", "принципи", "фактори".
29. Дайте визначення поняття "поділ праці". Які категорії та рівні поділу праці виділяють?
30. В чому полягає сутність абсолютного (теорія А. Сміта) і відносного (теорія Д. Рікардо) поділу праці? Проаналізуйте їх відмінність на прикладах розвитку продуктивних сил різних країн та регіонів.
31. Що виражає категорія "територіальний поділ праці"?
32. Розкрийте поняття "спеціалізація", "кооперація", "комбінування" та "концентрація". Які показники характеризують спеціалізацію та концентрацію праці?
33. Поясніть об'єктивний характер закономірностей розміщення продуктивних сил.
34. Поясніть на прикладах прояв основних загальних закономірностей розміщення виробництва.
35. Перерахуйте принципи розміщення виробництва.
36. Назвіть основні фактори, що впливають на розміщення виробництва. На прикладах поясніть їх вплив на розміщення цукровиробництва, важкого машинобудування, високоточного машинобудування, автомобіле- та літакобудування, ПеняППо хімічноїПП, виробництва цукру-піску, хлібопекарної промисловості, ПеняППо хімічноїППхПики, ТЕС, АЕС, меблевої промисловості та інших галузей промисловості.
37. Поясніть вплив зовнішнього середовища на розвиток і розміщення продуктивних сил.
38. Охарактеризуйте мікро- та макросередовище.
39. Поясніть як впливають на розміщення продуктивних сил економічна, екологічна, політична, військова та демографічна ситуація в країні, стабільність законодавчо-нормативної бази, менталітет нації, наявність (чи відсутність) сировинної бази та інші чинники.
40. Що таке діагноз? В чому полягає сутність діагностики як процесу?
41. Що вивчає регіональна економічна діагностика? Що є об'єктом регіональної економічної діагностики?
42. Які завдання діагностики?

43. Розкрийте механізм діагностики.
44. Від чого в першу чергу залежать результати діагнозу?
45. Розкрийте основні етапи проведення діагностики територіальної структури.
46. Що характеризує економіко-географічне положення?
47. В чому сутність коефіцієнту територіальної концентрації? Як він записується?
48. Що характеризують коефіцієнти міжрайонних зв'язків, міжрайонної товарності, сальдо зовнішньоекономічної діяльності?
49. Що характеризують коефіцієнти забезпечення населення товарами та послугами, екологічного навантаження, густоти населення та щільності економічної діяльності? Як вони визначаються?
50. Що характеризує регіональний економічний мультиплікатор?
51. Розкрийте етапи діагностики динамічних якостей регіону.
52. Що показує індекс економічного зростання, індекс інноваційної активності, індекс інвестиційної діяльності?
53. Який рік приймають за базовий при діагностиці динамічних якостей?
54. Розкрийте етапи діагностики галузевої структури.
55. Що характеризують такі показники як темпи зростання та коефіцієнт структурних зрушень?
56. Що характеризують коефіцієнти внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків, галузевої концентрації та галузевої диверсифікації?
57. Розкрийте етапи діагностики демографічної структури і ринку праці.
58. За допомогою яких показників визначають тип відтворення населення?
59. Яким чином можна розрахувати чисельність населення на перспективу?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2

1. Природно-ресурсний потенціал, його сутність та структура.
2. Види природних ресурсів та їх структура за використанням.
3. В чому сутність організованого і неорганізованого, раціонального і нераціонального природокористування?
4. Мінеральні ресурси, їх класифікація; балансові, промислові і загально-геологічні запаси. Запаси яких ресурсів нашої країни мають світове значення?
5. Нанесіть на контурну карту та вивчіть мінерально-сировинні ресурси (горючі, рудні та нерудні).
6. Водні, земельні й лісові ресурси, їх народногосподарське значення та проблеми раціонального використання.
7. Охарактеризуйте земельний фонд України. Яку площу займають чорноземи? Які ПеняППо хімічно зони виділяють на території України, на вирощуванні яких культур вони спеціалізуються? Який відсоток сільськогосподарських угідь та ріллі в Україні?
8. Дайте характеристику водного фонду України. Назвіть основні водні об'єкти України. Чи рівномірно Україна забезпечена водними ресурсами?
9. Охарактеризуйте лісовий фонд України. Який відсоток в Україні складають вкриті лісом площі? Які обсяги щорічного приросту деревини та вирубки лісу в світі та в Україні?
10. Які ресурси відносяться до рекреаційних?

11. Охарактеризуйте основні природні рекреаційні ресурси України.
12. Знайдіть на карті України основні рекреаційні центри та курорти.
13. В чому сутність економічної оцінки природних ресурсів? Чи тотожні "ціна" та "економічна оцінка" природного ресурсу? Відповідь поясніть.
14. Поясніть сутність затратного, відновного, рентного та рентно-затратного підходів до оцінки природних ресурсів.
15. Проаналізуйте вплив природно-ресурсного потенціалу на спеціалізацію та територіальну організацію господарських комплексів та регіонів України.
16. Визначте роль народонаселення в розвитку та розміщенні виробництва.
17. Визначте особливості сучасного відтворення населення України та динаміки його чисельності.
18. Прокоментуйте мільярдні рубежі планети пов'язуючи їх із наслідками росту народонаселення.
19. Чому стверджують, що при збереженні темпів природного руху населення в Україні до середини 50-х років XIX ст. за песимістичним прогнозом залишиться 16 млн. чол.? Чим викликані такі прогнози? Чи настільки різко зменшиться кількість населення країни?
20. Обґрунтуйте сучасні демографічні проблеми України. Поясніть чим вони викликані.
21. Розкрийте поняття якості населення та євгеніка.
22. В чому полягає сутність соціально-демографічної політики? Яка політика проводиться в Україні? А в Китаї чи Індії?
23. Розкрийте сутність трудових ресурсів та економічно активного населення.
24. Розкрийте сутність фаз відтворення трудових ресурсів.
25. Яка існує нині трудоресурсна ситуація та її регіональні особливості в Україні?
26. Розкрийте сутність поняття "безробіття", його види. Природний рівень безробіття.
27. Чи може бути ситуація, що природний рівень безробіття буде рівний нулю? Відповідь поясніть.

1. Дайте визначення поняття "ринок праці". Розкрийте механізм його формування та основні об'єкти і суб'єкти ринку праці.
2. Які основні інфраструктурні елементи ринку праці?
3. Охарактеризуйте основні моделі ринку праці (японська, американська, шведська).
4. Дайте визначення народногосподарський комплекс України.
5. Що входить в структуру народного господарства України?
6. Дайте визначення промисловості.
7. Назвіть основні економічні форми організації промисловості. В чому полягає їх сутність?
8. Які основні напрями дальшого розвитку народного господарства України?
9. Паливно-енергетичний комплекс, його суть, значення і галузева структура.
10. Структура паливного балансу України та шляхи її поліпшення (оптимізації).
11. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення вугільної промисловості
12. Сучасний стан розвитку та особливості розміщення нафтової промисловості
13. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення газової промисловості

14. Електроенергетика України, її місце в господарському комплексі, особливості розвитку та принципи розміщення. Структура енергетичного балансу України.

15. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення теплової електроенергетики.

16. Сучасний стан розвитку та особливості розміщення гідроенергетики України.

17. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення атомної електроенергетики.

18. Проблеми та перспективи розвитку ПЕК України.

19. Металургійний комплекс, його галузева структура і місце в господарському комплексі.

20. Передумови розвитку та принципи розміщення чорної і кольорової металургии в Україні.

21. Особливості сучасного розвитку та розміщення чорної металургії України.

22. Особливості сучасного розвитку й розміщення кольорової металургії України.

23. Основні проблеми та перспективи розвитку металургійного комплексу України.

24. Основні проблеми і перспективи розвитку галузей комплексу.

25. Машинобудівний комплекс, його галузева структура і місце в господарському комплексі України.

26. Принципи розміщення та форми територіальної організації машинобудування.

27. Проаналізуйте фактори розміщення чотирьох основних груп машинобудування (важкого, середнього, загального та високотехнічного).

28. Спеціалізація і кооперування в машинобудуванні України.

29. Галузева структура машинобудування України.

30. Особливості розміщення основних галузей машинобудування в Україні. Назвіть основні центри розвитку важкого, середнього та загального машинобудування.

31. Основні проблеми й перспективи розвитку і розміщення галузей машинобудування України.

32. Хімічна промисловість України: значення, галузева структура, передумови розвитку і принципи розміщення основних галузей.

33. Особливості розвитку і розміщення галузей основної хімії в Україні (виробництво мінеральних добрив, сірчаної кислоти, соди).

34. Особливості розвитку і розміщення галузей хімії органічного синтезу в Україні.

35. Основні проблеми і перспективи розвитку хімічної промисловості України.

36. Лісова промисловість України: значення, передумови розвитку, галузева структура і принципи розміщення основних галузей.

37. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення лісозаготівельної та лісопильної промисловості України.

38. Сучасний стан розвитку й особливості розміщення деревообробної промисловості України.

39. Сучасний стан розвитку та особливості розміщення целюлозно-паперової і лісохімічної промисловості України.

40. Проблеми і перспективи розвитку лісової промисловості України.

41. АПК, його суть, значення та галузева структура.

42. Основні форми територіальної організації АПК України, їх суть.

43. Земельний фонд України, його структура і проблеми раціонального використання в умовах дії нового Земельного кодексу.

44. Сільське господарство України: сучасний стан розвитку, спеціалізація й концентрація виробництва.

45. Особливості розвитку і розміщення основних галузей сільського господарства України: а) галузей землеробства; б) галузей тваринництва.

46. Основні проблеми і перспективи розвитку АПК України.

47. Будівельний комплекс України: значення, галузева структура, передумови розвитку й особливості розміщення.

48. Цементна промисловість України: сучасний стан, особливості розміщення і перспективи розвитку.

49. Скляна промисловість України: сучасний стан, особливості розміщення та перспективи розвитку.

50. В чому полягає роль розвитку суспільного виробництва. 51.

Дайте аналіз сучасному стану соціальної сфери України.

. Охарактеризуйте сучасний стан та особливості розміщення виробництва товарів народного споживання в Україні.

53. В чому полягають основні проблеми розвитку соціального комплексу України?

54. Визначте перспективи розвитку соціального комплексу України.

55. Визначте роль транспорту в розвитку і розміщення виробництва.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №3

1. Що є формами територіальної організації транспорту.

2. Дайте характеристику окремих видів транспорту.

3. Розкрийте проблеми і перспективи розвитку транспортної системи України.

4. Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства.

5. Економічний район, його суть, основні ознаки та об'єктивний характер формування.

6. Визначте типи економічних районів.

7. Принципи економічного районування, їх суть.

8. Сучасне районування України.

9. В чому полягає практичне значення економічного районування?

10. Охарактеризуйте сучасний стан, рівень розвитку ПС в окремих економічних регіонах України.

11. Проаналізуйте спеціалізацію економічних регіонів України в системі територіального розподілу праці.

12. Порівняйте запаси корисних копалин та спеціалізацію галузей Донецького та Подільського, Дніпровського та Карпатського, Східного та Причорноморського регіонів.

13.Зробіть розрахунки по діагностиці територіальної структури та динамічних якостей однієї адміністративно-територіальної області України. Порівняйте отримані дані із середніми по країні показниками. Для розрахунків використовуйте дані Статистичного щорічника України.

14.Охарактеризуйте проблеми та перспективи розвитку економічних регіонів України.

підсумкові ТЕСТИ до змістовних модулів з ДИСЦИПЛІНИ " РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА "

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №1

*1. Чи тотожні об'єкт і предмет дослідження дисципліни
"Розміщення продуктивних сил ":*

- а) так;
- б) ні.

2. Промисловий центр — це місто: а)
середнє;

- б) велике;
- в) мале.

3. Галузі спеціалізації визначають:

- а) виробничий профіль району;
- б) участь у міжрайонному обміні;
- в) все сказане правильне.

4. Які галузі визначають виробничий профіль району:

- а) спеціалізації;
- б) обслуговуючі.

5. Галузевий район — це результат:

- а) просторової концентрації виробництва;
- б) просторової деконцентрації виробництва.

*6. Виділити аспекти, характерні для об'єкта і для предмета
дослідження на тему: "Розміщення продуктивних сил ":*

- а) фрагмент дійсності, на який спрямована пізнавальна або практична діяльність;
- б) сторони, властивості і відносини, які вивчає ця дисципліна;
- в) відтворення емпіричної реальності на абстрактному рівні;
- г) результат теоретичного абстрагування;
- д) результат дослідницьких дій чи діяльності; е) частина об'єктивної реальності, що володіє цими властивостями.

7. Промисловий пункт — це:

- а) невелике промислове підприємство;
- б) обслуговуючі галузі господарства;
- в) все, сказане раніше.

8. Елементами територіальної організації виробництва є:

- а) промисловий пункт;
- б) промисловий центр;
- в) промисловий вузол;
- г) територіально-виробничий комплекс: обласного масштабу, економічного району;

- д) міста;
- е) вільні економічні зони;
- ж) все, сказане раніше.

9. *Основна районотворча роль належить галузям:*

- а) спеціалізації;
- б) профільним галузям спеціалізації
- в) обслуговуючим.

10. *Якими ознаками характеризується економічний район:*

- а) спільністю території;
- б) однорідністю природи, господарства і культури;
- в) спеціалізацією і структурою виробництва;

- г) економіко-географічним положенням;
- д) завершеністю виробництва.

46. Назвіть ознаки виділення інтегральних економічних районів:

- а) спільність території;
- б) наявність територіально-виробничого комплексу;
- в) економічне тяжіння території до ядра району;
- г) природні ресурси;
- д) все сказане правильне.

47. Які тенденції переважають у розміщенні виробництва транснаціональних корпорацій:

- а) між країнами;
- б) міжконтинентальні;
- в) все сказане правильне.

48. Який із наведених переліків факторів виробництва точніший

- а) земля, праця, капітал, робоча сила, управління;
- б) земля, праця, засоби виробництва, технологія, підприємництво, управління;
- в) ресурси, технологія, підприємництво;
- г) земля, праця, капітал, технологія, інформація, підприємництво.

14. Економічна система вирішує такі питання:

- а) що, де, для кого;
- б) що, як, для кого і з яким темпом зростання;
- в) коли, чому, де і хто;
- г) які причини безробіття та інфляції.

15. У ринковому господарстві при розміщенні виробництва вибір споживача:

- а) служить орієнтиром для виробника;
- б) впливає на розподіл ресурсів;
- в) впливає на розподіл доходів;
- г) все сказане вище правильне.

16. Технологія важлива при розміщенні виробництва:

- а) вона задає межі виробничих можливостей;
- б) визначає, що буде вироблено;
- в) впливає на ціну продукту;
- г) жоден пункт цього переліку не дає відповіді на запитання про те, чим важлива технологія.

17. Розміщення виробництва економічних благ характеризується:

- а) здатністю задовольнити потребу;
- б) рідкістю;
- в) цінністю;
- г) все сказане правильне.

18. Заповніть таблицю:

На місці перетину відповідних рядків і стовпчиків (граф) поставте знак "+", якщо певний елемент продуктивних сил відповідає формі їх розвитку.

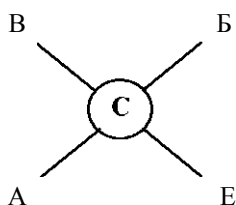
Показник	Елемент продуктивних сил		
	природний	суспільний	всезагальний
Внутрішньовиробничий поділ праці			
Природне середовище			
Наукові знання			
Суспільний поділ праці			
Знаряддя праці			
Корисні копалини			
Трудова кваліфікація			
Інформація			
Родючі ґрунти			
Кооперація праці			
Технологія			

19. Розміщення виробництва вільного ринкового господарства характеризується:

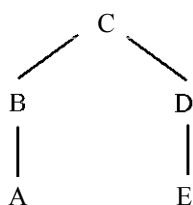
- а) необмеженою кількістю учасників конкуренції;
- б) вільним доступом до ринкової інформації;
- в) обмеженою роллю уряду в економіці;
- г) планомірністю.

20. Способи комунікації у групі з вирішення розміщення виробництва показано на малюнку:

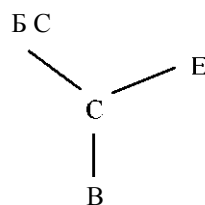
Буквами позначають представників міністерств, а лініями - доступні напрями комунікації. Який із 4 способів комунікації найефективніший, менш ефективний і найменш ефективний? Поставте номери 1, 2, 3, 4, з урахуванням, що № 1 відповідає найефективнішому варіанту

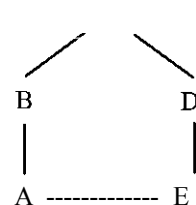
"Колесо"

"Ланцюжок"

"У" "Коло"

21. На якій стадії соціально-економічного розвитку перебуває економіка України:

- а) доіндустріальної;
- б) індустріальної;
- в) постіндустріальної.

22. Скільки вузів розташовано у великих містах, %:

- а) 75;
- б) 80.

23. Яка ймовірність прикладних досліджень, %:

- а) 70;
- б) 80;
- в) 90.

24. Яка ймовірність одержання позитивного результату в фундаментальних дослідженнях, %:

- а) 2 - 3;
- б) 5 - 10;
- в) 15 - 20.

25. Які фактори визначають розміщення технополісів:

- а) наближеність міста чисельністю 200 тис. Пеня.;
- б) наближеність до аеропорту або залізничної станції;
- в) удосконалена інформаційна мережа;
- г) сприятливі життєві умови;
- д) все сказане правильне.

26. До якої із форм територіальної організації науки відноситься "Сілікон велі" в США:

- а) регіональна агломерація науки;
- б) науковий парк.

27. Які терміни адаптації наукових закладів у нових містах, років:

- а) 5 - 10;
- б) 10 - 15.

28. Скільки наукового потенціалу концентрується у шести (Київ, Харків, Дніпропетровськ, Львів, Донецьк, Одеса) містах України, %:

- а) 60;
- б) 70.

29. Яка ймовірність використання науково-технічних розробок, %:

- а) 80;
- б) 90;
- в) 100.

30. Де найсприятливіші умови для розміщення галузевого сектора науки:

- а) територія всієї України;
- б) центри локалізації певної галузі.

31. Наукові роботи, націлені на розробку нових знань для вирішення конкретних практичних завдань:

- а) фундаментальні дослідження;
- б) прикладні дослідження;
- в) науково-технічні розробки.

32. Що входить до складу науково-технічних розробок:

- а) конструкторські розробки;
- б) проектні;

організаційні;

- г) науково-технічні програми.

33. Визначте структурні елементи наукового потенціалу:

- а) кадри;
- б) матеріально-технічна база;
- в) наукова інформація;
- г) фінансові ресурси;
- д) інституціональна інфраструктура.

34. До якого виду досліджень належать наукові боти, що проводяться з метою одержання нових знань про об'єктивні закони розвитку природи, суспільства, мислення:

- а) фундаментальні;
- б) прикладні;
- в) науково-технічні розробки.

35. Назвіть складові розміщення наукового потенціалу:

- а) територіальна локалізація мережі наукових закладів;
- б) нарощування сукупного потенціалу існуючих закладів науки;
- в) територіальне розміщення ресурсів науки;
- г) все сказане правильне.

36. Які з факторів впливають на розміщення наукових центрів (закладів):

- а) культурне середовище;
- б) освітній потенціал;
- в) інформаційна інфраструктура;
- г) інтелектуальний потенціал;
- д) індустриальний розвиток.

37. Який із видів науки має найсприятливіші умови для розміщення у великих містах:

- а) академічний;
- б) галузевий;
- в) вузівський.

49. Яка стадія інвестиційного циклу характерна для ситуації, коли щорічний темп зростання інвестицій у наступному році вищий, ніж у попередньому:

- а) підйом;
- б) вища точка інвестиційного циклу;
- в) спад.

2. Яка якісна стадія стану ринку праці характерна для сучасного періоду економіки України:

- а) безробіття;
- б) рівновага між робочою силою і робочими місцями;
- в) дефіцит трудових ресурсів.

. Поняття економіко-географічного положення включає:

- а) відстань до економічних центрів;
- б) транспортно-географічне положення;
- в) віддаленість до джерел сировини;
- г) віддаленість до регіональних ринків;
- д) розподіл функцій у ієрархії центральних місць;
- е) все сказане правильне.

4. Об'єктом регіонального економічного діагнозу може бути:

- а) країна;
- б) область;
- в) населений пункт;
- г) район міста;
- д) промислове підприємство;
- е) все сказане правильне.

5. *Природні ресурси — це тіла і сили природи, які:*

- а) беруть участь у виробничій діяльності;
- б) не беруть участі у виробничій діяльності.

6. *Як визначається економічна оцінка природних ресурсів:*

- а) за кількістю і якістю;
- б) у вартісному вираженні.

7. *Скільки поверхневих вод припадає на 1 жителя України, км³:*

- а) 1,6;
- б) 2,0.

8. *Нафтоверодовище, яке не розробляється, можна оцінювати як:*

- а) природний ресурс;
- б) капітал;
- в) землю;
- г) ринок.

9. *Для якої стадії виробництва продукту важлива наявність наукових підрозділів:*

- а) нововведення;
- б) зростання;
- в) стандартизації.

10. *Який ступінь стійкості економіки характерний для староосвоєних районів:*

- а) стійка структура;
- б) нестійка структура;
- в) структура, що формується.

50. *Які якісні градації характеризують економічний регіон:*

- а) зростання;
- б) пожвавлення;
- в) стагнація;

- г) депресія;
- д) все сказане правильне.

51. Яка стадія демографічної динаміки характерна для Києва:

- а) зростання;
- б) стагнація;
- в) депопуляція.

52. У регіональній економічній діагностиці застосовують такі основні системи діагнозу:

- а) тестовий;
- б) функціональний аналіз;
- в) моделювання об'єкта;
- г) ретроспективний аналіз;
- д) все сказане правильне.

14. Компактна регіональна диференціація передбачає:

- а) топологічну наближеність населених пунктів і економічних об'єктів один до одного;
- б) розселення по всьому ареалу населених місць і розміщення економічних об'єктів за віддаленістю один від одного.

15. Регіональний економічний аналіз безконтактними методами здійснюється на основі діагностики:

- а) аналітичної;
- б) експертної;
- в) модельної.

16. Регіональний економічний аналіз контактними методами здійснюється на основі діагностики:

- а) аналітичної;
- б) експертної;
- в) модельної.

17. Необхідною умовою використання системи діагностичних індикаторів є їх орієнтованість на:

- а) пошук патологій розвитку;
- б) вузьких місць;
- в) встановлення приналежності об'єкта до певного класу;
- г) все сказане правильне.

18. Регіональний економічний діагноз містить в собі:

- а) процес дослідження об'єкта;
- б) висновки про стан об'єкта;
- в) все сказане правильне;
- г) правильних відповідей немає.

19. До якого типу столичних центрів Європи можна віднести Київ? Який тип діагнозу прийнятний для цього:

- а) той, що встановлює відхилення від норми, патологію;

визначає належність об'єкта до того чи іншого класу, групи, типу;

- в) той що описує об'єкт як унікальне поєднання ознак.

20. Як методи організації процесів регіонального економічного діагнозу використовують:

- а) побудову системи індикаторів;

- б) розробку якісних і кількісних шкал;
- в) класифікацію регіональних патологій та їх симптомів;
- г) збір і обробку діагностичної інформації;
- д) все сказане правильне.

21. *Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення*

Галузь харчової промисловості	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
М'ясна				
Цукрова				
Маслоробна				
Олійно-жирова				
Рибоконсервна				
Борошномельна				
Хлібопекарна				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпців поставте адекватне умовне позначення впливу на розміщення галузей харчової промисловості.

галузей харчової промисловості:

22. *Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей лісової і деревообробної промисловості.*

На місці перетину відповідних рядків і стовпців поставте адекватне умовне позначення відповідного впливу на розміщення галузей лісової промисловості.

Галузь лісової промисловості	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Лісозаготівельна				
Лісопильна				
Меблева				
Лісохімічна				
Целюлозно-паперова				
Гідролізна				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу.

23. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей промисловості матеріалів:

Галузь промисловості будівельних матеріалів	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Цементна Виробництво залізобетону Азбестоцементних виробів Склоробна				

23. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей промисловості матеріалів:

Галузь промисловості будівельних матеріалів	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Цементна Виробництво залізобетону Азбестоцементних виробів Склоробна				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпців поставте адекватне умовне позначення відповідного впливу на розміщення галузей будівельних матеріалів.

24. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей електроенергетики:

Галузь електроенергетики	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
ТЕС Теплоелектроцентралі Гідроелектростанції АЕС				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпців поставте адекватне умовне позначення відповідного впливу на розміщення галузей електроенергетики.

25. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей чорної металургії:

Галузь чорної металургії	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Залізорудна Доменна металургія Переробна металургія Електрометалургія Феросплавна Коксохімічна				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпців поставте адекватне умовне позначення відповідного впливу на розміщення галузей чорної металургії.

26. У формулі індексу спеціалізації (локалізації) правильно розставте показники:

де 5_i — число зайнятих в окремій галузі i у конкретному районі; B — число зайнятих у всій промисловості регіону; N_i — число зайнятих у галузі i країні в цілому; N — число зайнятих у промисловості країни в цілому.

27. З яких значень $I_{\text{л}}$ галузь визначається як спеціалізована:

а) $I_{\text{л}} > 1$;

б) $I_{\text{л}} < 1$.

28. Якою формулою визначається районний мультиплікатор (M_p):

а) $M_p = \frac{z_0}{z_p}$;

б) $M_p = \frac{z_p}{z_0}$.

Де z_0 — зайнятість у базових галузях;

z_0 — зайнятість в обслуговуючих галузях; z_p

— зайнятість у галузях району.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ №2

29. Виділіть невичерпні природні ресурси:

а) мінеральна сировина;

б) сонячна радіація;

в) енергія прибою, вітру;

г) внутрішнє тепло Землі;

д) водні ресурси.

30. Як визначається технологічна оцінка природних ресурсів:

а) якісною характеристикою;

б) балах-категоріях;

в) все сказане правильне.

31. Який із видів економічної оцінки ширше використовується для оцінки мінеральної сировини і палива:

а) витратний;

б) рентний.

32. Рентна оцінка природних ресурсів визначається методом:

а) порівняльної оцінки;

б) компенсаційних затрат;

в) все сказане правильне.

33. Яка з рис характерна для земельних ресурсів:

а) продукт природи;

б) відновлювальний природний ресурс;

в) містить функції предмета і засобу праці;

г) незамінність;

д) все сказане правильне.

34. Яка забезпеченість земельними ресурсами жителів України, га:

- а) 0,5;
- б) 0,8;
- в) 0,64.

35. Яка питома вага чорноземів у структурі ґрунтового покриву України, %:

- а) 45,1;
- б) 54,7;
- в) 60,3.

36. Який процент території України перебуває у природному стані, %:

- а) 5;
- б) 8;
- в) 15,3.

37. Яку площу земельного фонду України займають міста та інші населені пункти, %:

- а) 5,1;
- б) 7,7;
- в) 13,2.

38. Яка із категорій оцінки мінеральних ресурсів відбиває їх вивченість і розвіданість з найбільшою детальністю:

- а) А;
- б) В;
- в) С₁
- г) С₂.

53. Який ступінь промислової концентрації основного компонента характерний для залізних руд, %:

- а) 20 - 24;
- б) 25 - 27;
- в) 28 - 35.

54. Яку площу займає лісовий фонд України, мільйон га:

- а) 8;
- б) 9,9.

55. Назвіть другу за величиною річку України:

- а) Дніпро;
- б) Сіверський Донець;
- в) Дністер.

42. Який відсоток води в Україні використовується на комунальні потреби, %:

- а) 10;
- б) 12;
- в) 15.

43. Які ресурси відносять до рекреаційних:

- а) мінеральні і термальні води;
- б) лікувальні грязі;
- в) лісові території;
- г) річкові пляжі;
- д) все сказане правильне.

44. Припустимо, що компанії легко транспортувати сировину і компоненти, проте кінцевий продукт громіздкий. За інших однакових умов компанія вибере місце-розташування свого виробництва поблизу:

- а) джерел сировини і компонентів;
- б) ринків збуту.

45. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення машинобудування:

Галузь машинобудування	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Важке машинобудування				
Суднобудування				
Локомотивобудування				
Автомобілебудування				
Верстатобудування				
Приладобудування				
Сільськогосподарське				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпчиків поставте адекватне умовне позначення залежно від рівня впливу на галузь.

46. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей хімічної промисловості:

Галузь легкої промисловості	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Бавовняна				
Шовкова				
Льняна				
Швейна				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпчиків поставте адекватне умовне позначення залежно від рівня впливу на галузь.

47. Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей легкої промисловості:

Галузь хімічної промисловості	Ресурс			Район споживання готової продукції
	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий	
Гірничохімічна				
Хімічних смол і пластмас				
Хімічних волокон				
Каучукова				
Синтетичних барвників				
Азотних добрив				
Фосфорних добрив				
Калійних добрив				
Сірчаної кислоти (із природної сировини)				
Сірчаної кислоти (із відходів газів)				
Хлорна				
Содова				

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпчиків поставте адекватне позначення залежно від визначеного Вами рівня впливу.

48. *Визначте ступінь впливу сировинних, паливно-енергетичних, трудових ресурсів і районів споживання готової продукції на розміщення галузей кольорової металургії:*

I _____ Ресурс _____			
Галузь кольорової металургії	сировинний	паливно-енергетичний	трудовий
Мідна			
Свинцева			
Цинкова			
Нікелева			
Олов'яна			
Глиноземна			
Алюмінієва			
Титанова			

Умовні позначення: +++ вирішальний вплив;

++ помітний вплив;

+ слабкий вплив;

0 — відсутність впливу. На місці перетину відповідних рядків і стовпчиків поставте адекватне умовне позначення залежно від визначеного Вами рівня впливу.

49. *Японська модель ринку праці передбачає:*

- а) позитивний найм;
- б) активну політику держави у сфері зайнятості;
- в) свободу вибору працівників.

56. *Яка частка економічно активного чоловічого населення зайнята у сільському господарстві індустриальних країн, %:*

- а) менше 35;
- б) 35 - 39.

57. *Який вік жінок вважається в Україні працездатним, років:*

- а) 16 - 60;
- б) 16 - 55.

58. Яка питома вага сільського населення в Україні, %:

- а) 40;
- б) 35;
- в) 32.

53. До категорії міст в Україні відносять поселення, чисельністю населення понад, тис. Пеня.:

- а) 10;
- б) 15.

54. Коли на території України були засновані перші міста:

- а) VII Пен. до н.е.;
- б) VI Пен. до н.е.

59. До категорій селищ міського типу в Україні відносять поселення з чисельністю населення понад, тис. Пеня.:

- а) 1,5;
- б) 2.

60. Відстань між житловими забудовами окремих поселень повинна становити, км:

- а) 1,5;
- б) 2.

61. В Україні проживає:

- а) понад 90 націй;
- б) понад 100 націй.

58. Скільки маятникових мігрантів приїжджає до Львова, тис. Пеня.:

- а) 130;
- б) 135.

59. Яка середня густина населення України, Пеня./км :

- а) 89,0;
- б) 84,0;
- в) 86,0.

60. Скільки маятникових мігрантів приїжджає до Києва, тис. Пеня.:

- а) понад 150;
- б) понад 200.

61. Якою була чисельність населення України на 01.01.98, Пеня.:

- а) 52,0;
- б) 52,1;
- в) 53,2;
- г) 50,3.

62. Яка питома вага жіноку структурі населення України, %:

- а) 53;
- б) 47.

63. Які запаси газу в Україні за категоріями $A + B + C$, Пеня П. м :

- а) 1020;
- б) 1156;
- в) 1133.

64. У яких областях і регіонах розташовані родовища природного газу в Україні:

- а) Харківська;
- б) Полтавська;
- в) Сумська;
- г) Передкарпаття;
- д) Донбас.

65. Природне безробіття — це:

- а) сума рівнів фрикційного і структурного безробіття;
- б) сума рівнів циклічного і структурного безробіття;

66. Яка питома вага працюючих у Європейській Союзі належить до гнучкої робочої сили, %:

- а) 33;
- б) 35.

67. Яку частку становить економічно активне населення у трудових ресурсах, %:

- а) 60;
- б) 75.

68. Якою є величина природного безробіття, %:

- а) 4 - 6;
- б) 7 - 8.

69. Яка питома вага трудових ресурсів у чисельне населення України, %:

- а) 50 - 55;
- б) 61 - 62.

70. Скільки в Україні малих міст:

- а) 300;
- б) 338.

71. Скільки в Україні міст-мільйонерів:

- а) 5;
- б) 7.

72. Скільки сіл в Україні, тис:

- а) 28,1;
- б) 28,7.

73. У містах України проживає, Пеня. Пеня.:

а) 34,9;

б) 35,3.

74. Скільки в Україні міст:

а) 400;

б) 445;

в) 448.

75. Скільки в Україні селищ міського типу:

а) 900;

б) 911;

в) 896.

76. Які формирозселення найтипівіші для України:

а) дисперсно-групове сільське розселення;

б) міста;

в) розселення кочових народів.

77. Яка мінімальна чисельність жителів характерна для поселення,

Пеня.:

а) 10;

б) 15.

78. Найвища питома вага євреїв у складі мешканців характерна для

міст:

а) Києва;

б) Одеси;

в) Донецька.

79. Скільки населення було відселено із 30-кілометрової зони

Чорнобильської АЕСу 1986р., тис. Пеня.:

а) 85;

б) 90.

80. Скільки громадян України виїхало за кордон на постійне місце

проживання 1988 - 1991 рр., тис. Пеня.

а) 200,5;

б) 213,1.

81. У якій із областей заселеність досягає 191 чол. 1 км :

а) Донецькій;

б) Дніпропетровській.

82. Яка питома вага осіб, старших працездатного вік в Україні, %:

а) 20,0;

б) 21,7;

в) 22,0.

83. Який середній вік жителів України, років:

а) 36;

б) 36,8;

в) 37.

84. Які із перерахованих факторів відносяться демографічних:

- а) статеві і вікова структура населення;
- б) шлюбність і рівень розлучень;
- в) розвиток охорони здоров'я.

85. Яка із ознак характеризує простий тип відтворення населення:

- а) чисельність наступного покоління більша від попереднього;
- б) у ході зміни поколінь чисельність населення не змінюється;
- в) людей помирає більше, ніж народжується.

86. Яким факторам належить вирішальна роль у відтворенні населення:

- а) демографічним;
- б) природно-біологічним;
- в) соціально-економічним;
- г) соціально-культурним;
- д) психологічним.

МОДУЛЬ №3

62. Скільки укрупнених галузей виділяють у промисловості:

- а) 16;
- б) 18;
- в) 20.

2. Який ресурс має найвищий теплотворний коефіцієнт 1 т палива:

- а) природний газ;
- б) нафта;
- в) вугілля;
- г) торф;
- д) сланці.

3. Уякому столітті розпочався видобуток вугілля в Європі:

- а) XI;
- б) XII;
- в) XIII.

4. Скільки кам'яновугільних шахт діє в Україні:

- а) 257;
- б) 300;
- в) 315.

5. Скільки в Україні є шахт з коксівним вугіллям:

- а) 130;
- б) 131;
- в) 132.

6. У скількох шахтах Донбасу видобувається антрацит: а) 80;

- б) 81;
- в) 82.

7. У скількох шахтах Донбасу видобувають коксівне вугілля:

- а) 120;
- б) 125;
- в) 128.

8. Яка пропускна річна здатність нафтопроводу діаметром 1220 мм з рухом потоку нафти 10-12 км / год., Пеня. т:

- а) 80 - 90;
- б) 91 - 100;
- в) 105 - 110.

9. Яка річна пропускна здатність газопроводу діаметром 1420 мм з тиском 75 атм. І швидкістю потоку 30-35 км/год, ПеняП. м :

- а) 30 - 32;
- б) 33 - 35.

10. Яка потужність електростанцій України, Пеня. кВт:

- а) 50;
- б) 54.

63. Скільки в Україні АЕС:

- а) 5;
- б) 4.

64. Скільки в Україні атомних енергоблоків:

- а) 10;
- б) 15.

65. Скільки укрупнених галузей у машинобудуванні України:

- а) 15;
- б) 19;
- в) 20.

14. Назвіть основний центр тракторобудування:

- а) Харків;
- б) Кіровоград;
- в) Мелітополь;
- г) Житомир.

15. Визначте центри виробництва електровимірювальних приладів:

- а) Київ;
- б) Львів;
- в) Луганськ.

16. Назвіть центри транспортного машинобудування:

- а) Кременчук;
- б) Запоріжжя;
- в) Луцьк;

г) Житомир.

17. *Визначте центри суднобудування:*

- а) Миколаїв;
- б) Херсон;
- в) Київ;
- г) Запоріжжя;
- д) Керч.

18. *У яких центрах розміщене виробництво штучні! Алмазів і абразивних матеріалів:*

- а) Полтава;
- б) Львів;
- в) Запоріжжя;
- г) Суми;
- д) Київ.

19. *Яка частка сировини у собівартості готової продукції хімічної промисловості, %:*

- а) 30 - 39;
- б) 40 - 90;
- в) 90 - 95.

20. *Назвіть норми витрати води на виробництво 1 т хлору і каустичної соди, м³:*

- а) 45;
- б) 50;
- в) 55.

21. *Виробництво фосфатних добрив локалізоване у містах:*

- а) Одеса;
- б) Вінниця;
- в) Донецьк.

22. *Виробництво соди зосереджене на підприємствах міст:*

- а) Слов'янська;
- б) Лисичанська;
- в) Черкас.

23. *Найбільшими центрами гумоазбестового виробництва є:*

- а) Дніпропетровськ;
- б) Харків;
- в) Біла Церква.

24. *Яка частка сировини і палива у собівартості виробництва чавуну, %:*

- а) 70 - 80;
- б) 85 - 90.

25. *Визначте основні важкі кольорові метали:*

- а) мідь;
- б) цинк;
- в) магній.

26. *Який процентний вміст міді у мідних рудах:*

- а) 1 - 5;
- б) 5 - 10.

27. Який процентний вміст металувмідних концентратах:

- а) 8 - 35;
- б) 4 - 45.

28. Яка питома вага витрат припадає на видобування і збагачення руд при виробництві свинцю, %:

- а) 75 - 85;
- б) 85 - 90.

29. Виробництво алюмінію зосереджене у містах:

- а) Запоріжжя;
- б) Дніпропетровськ.

30. Виробництво залізобетонних конструкцій і виробів розміщується у:

- а) великих і крупних містах;
- б) у всіх містах.

31. Центрами виробництва цементу є міста:

- а) ПеняППохім;
- б) Кам'янець-Подільський;
- в) Харків.

32. Мармур видобувають:

- а) у Закарпатті;
- б) наПоділлі;
- в) у Житомирській області.

33. Центрами виробництва склає міста:

- а) Артемівськ;
- б) Вінниця;
- в) Лисичанськ.

34. Центрами фарфорової промисловості є міста:

- а) Полтава;
- б) Коростень (Житомирська Пеня.);
- в) Тернопіль.

35. До виробництва в 'яжучих матеріалів належать виробництва:

- а) цементу;
- б) вапна;
- в) піску.

36. Назвіть характерні особливості будівельних матеріалів:

- а) велика об'ємна вага;
- б) транспортабельність.

37. Яка частка деревообробки у структурі лісової, деревообробної і целюлозно-паперової промисловості, %:

- а) 60;
- б) 70;
- в) 80.

38. Найзначніші лісопильні центри розміщені у:

- а) Карпатах;
- б) Лісостепу;
- в) Поліссі.

66. Центрами целюлозно-паперової промисловості є міста:

- а) Жидачів (Львівська Пеня.);
- б) ПеняППО (Хмельницька Пеня.);
- в) Коростень (Житомирська Пеня.);
- г) Суми.

67. Якою є питома вага затрат на робочу силу у собівартості продукції легкої промисловості, %:

- а) 55;
- б) 63;
- в) 65.

68. Центрами виробництва вовняних тканин є міста:

- а) Луганськ;
- б) Чернігів;
- в) Полтава.

42. Випуск шовкових тканин зосереджено у міста?

- а) Кіровоград;
- б) Київ;
- в) Черкаси.

43. У якій зоні розміщені посіви озимого жита:

- а) Полісся;
- б) Лісостеп.

44. Яка врожайність озимого жита в Україні, ц./га:

- а) 15 - 20;
- б) 25 - 30.

45. Визначте площу посівів ярого ячменю в Україні, Пеня. га:

- а) 3,5 - 4;
- б) 4,1 - 4,5.

46. Які площі зайняті під посівами цукрових буряків в Україні, Пеня. га:

- а) 1,1;

б) 2.

47. Назвіть область, де вирощують льон-довгунець:

- а) Сумська;
- б) Харківська.

48. На яких землях в Україні вирощують сою:

- а) на богарних;
- б) на зрошуваних.

49. Де зосереджені площі посадок товарної картоплі:

- а) Полісся;
- б) поблизу міст;
- в) Степ.

69. Яку площу займають плодово-ягідні насадження в Україні, тис. Га:

- а) 750;
- б) 900.

70. Яка урожайність винограду, ц./га :

- а) 57 - 60;
- б) 65 - 70.

71. Визначте регіони концентрації вівчарства:

- а) Південь України;
- б) Карпати;
- в) Лісостеп.

53. Яка питома вага Вінницької області у загальнодержавному виробництві цукру, %:

- а) 5;
- б) 10;
- в) 15.

54. Скільки в Україні цукрових заводів:

- а) 190;
- б) 194;
- в) 198.

72. Де розміщені підприємства олійно-жирової промисловості:

- а) Схід України;
- б) Південь України.

73. Яка густина залізничних колій в Україні, км на 1000 км² території:

- а) 38;
- б) 40.

74. Скільки вантажів перевозиться у середньому на 1 км експлуатаційної довжини залізниць, т-км:

- а) 19,6;

б) 20,8.

58. Скільки в середньому перевозиться пасажирів на 1 км експлуатаційної довжини залізниць, Пеня. пас. -км:

а) 2,7;

б) 3,3.

59. Яка довжина електрифікованих залізниць України, тис. Км:

а) 7,8;

б) 8,4.

60. Яка частка залізничних магістралей працює на тепловозній тязі:

а) 1/3;

б) 2/3.

61. Яка середня дальність перевезення залізницею 1 т вантажів, км:

а) 451;

б) 458.

62. Яка середня дальність поїздки пасажирів залізницею, км:

а) 102;

б) 113.

63. Яка довжина залізниць промислових підприємств, тис. Км:

а) 27,3;

б) 28,6.

64. Визначте загальну довжину морської берегової лінії України, км:

а) 1500;

б) 2000.

65. Яка загальна довжина судноплавних рік України, тис. Км:

а) 4,5;

б) 4,9.

66. Яка середня дальність перевезення 1 т вантажу річковим транспортом, км:

а) 175;

б) 181.

67. Яка довжина автомобільних шляхів України, тис. Км:

а) 165;

б) 172.

68. Яка середня дальність перевезення 1 т вантажів автомобільним транспортом, км:

а) 15;

б) 17.

69. Скільки міст і селищ міського типу України мають регулярні перевезення автобусами:

а) 420;

б) 424.

70. Назвіть середню відстань поїздки пасажирів автомобільним транспортом, км:

а) 11;

б) 15.

71. Скільки пасажирів перевозиться повітрям транспортом, Пеня.

Пеня.:

а) 2;

б) 3.

72. Яка довжина трубопроводів в Україні, тис. Км:

а) 43,5;

б) 65.

73. Яка довжина аміакопроводу в Україні, км:

а) 751;

б) 763.

74. Скільки міст України мають метрополітен:

а) 2;

б) 3.

75. Скільки міст України мають трамвайний транспорт:

а) 20;

б) 24.

76. Скільки українських міст мають тролейбусний транспорт:

а) 40;

б) 46.

77. Виділіть кам'яновугільні басейни:

а) Донбас;

б) Львівсько-Волинський басейн;

в) Олександрійський басейн.

78. На яких електростанціях використовується вугілля Львівсько-Волинського басейну:

а) Бурштинській;

б) Добротвірській;

в) Дніпропетровській.

79. У яких центрах видобувається буре вугілля:

а) Олександрія;

б) Ватутіно;

в) Сміла.

80. В яких областях України розташовані райони видобування нафти:

а) Львівська;

б) Івано-Франківська;

в) Сумська;

- г) Чернігівська;
- д) Полтавська;
- е) Донецька.

81. Який нафтопереробний завод вважається найкрупнішим у Європі:

- а) Кременчуцький;
- б) Херсонський;
- в) Лисичанський.

82. Яка частка російської нафти у загальному обсязі споживання нафти в Україні, %:

- а) 60;
- б) 70;
- в) 80.

83. Виділіть фактори розміщення електроенергетики:

- а) паливно-енергетичні ресурси;
- б) споживання;
- в) трудові ресурси.

84. Яка ГЕС України найпотужніша:

- а) Київська;
- б) Канівська;
- в) Кременчуцька;
- г) Дніпродзержинська;
- д) Дніпрогес;
- е) Каховська.

85. Яка АЕС в Україні найпотужніша:

- а) Чорнобильська;
- б) Рівненська;
- в) Хмельницька;
- г) Південноукраїнська;
- д) Запорізька.

86. Який ефект забезпечують науково-технічні нововведення у сфері систем машин і обладнання:

- а) 2/5;
- б) 1/3.

87. Що означає розміщення взаємодіючих між собою підприємств:

- а) спеціалізація;
- б) кооперування;
- в) диверсифікація.

88. Галузі машинобудування високої технології потребують:

- а) районів високої технології культури;
- б) джерел сировини.

89. Виділіть фактори, що впливають на розміщення підприємств машинобудування:

- а) конструктивна складність виробів;
- б) розвиток спеціалізації і кооперування;
- в) енергетичні ресурси.

90. Які з названих виробництв розташовані в Дніпропетровську і Тернополі:

- а) бурякозбиральних комбайнів;
- б) кукурудзозбиральних комбайнів;
- в) ґрунтообробних машин.

91. Вплив споживчого фактора поширюється переважно на розміщення підприємств:

- а) основної хімії;
- б) органічного синтезу.

92. Які виробництва хімічної промисловості мають споживчу орієнтацію:

- а) фосфорних добрив;
- б) гірничо-хімічні.

93. Виробництво азотних добрив потребує:

- а) центрів виробництва коксу і переробки природних газів;
- б) районів споживання.

94. Підприємства чорної металургії з повним технологічним циклом пов'язані з:

- а) родовищами залізних руд;
- б) паливними базами;
- в) районами споживання чорних металів.

95. Переробнаметалургія потребує наявності:

- а) джерел вторинної сировини;
- б) місць споживання;
- в) паливно-енергетичних ресурсів.

96. Де розміщується виробництво феросплавів:

- а) на металургійних підприємствах повного циклу;
- б) на підприємствах з двома (чавун-сталь) або з одним (чавун) переділом;
- в) на спеціалізованих заводах;
- г) все сказане правильне.

97. До ПеняППохімічн виробництв належать:

- а) виробництво нікелю;
- б) виробництво алюмінію.

98. До електромістких виробництв належать:

- а) виробництво магнезії;
- б) виробництво глинозему із нефелінів.

99. Сировинною базою для підприємств будівельної промисловості можуть слугувати родовища, які забезпечують період експлуатації, %:

- а) 25 - 30;
- б) 30 - 35.

100. До галузей будівельної індустрії переважно сировинної орієнтації відносяться виробництва:

- а) цементу;
- б) бетону;
- в) цегли.

101. Наближення джерел сировини до місць виробництва готової продукції у легкій промисловості здійснюється зарахунок:

- а) сільськогосподарської сировинної бази;
- б) органічного синтезу.

102. Які галузі легкої промисловості одночасно орієнтуються на сировину і споживача:

- а) взуттєва;
- б) бавовняна;
- в) трикотажна.

103. Якій галузі легкої промисловості належить перше місце у структурі виробництва галузі:

- а) текстильній;
- б) швейній;
- в) взуттєвій.

104. Сфера обслуговування регіону — це:

- а) соціально-економічна система;
- б) набір, сума різних за своїм призначенням видів послуг.

105. Які види послуг найпоширеніші і порівняно пропорційні відносно населення:

- а) повсякденні;
- б) періодичні;
- в) епізодичні.

106. Розміщення аптеки місті здійснюється із розрахунку одна на:

- а) 10 тис. Пеня.;
- б) 15 тис. Пеня.

107. У яких зонах посіви озимої пшениці займають більше чверті усіх посівів:

- а) Полісся;
- б) Лісостеп;
- в) Степ.

108. Визначте регіони найвищої територіальної концентрації кукурудзи:

- а) Полісся;
- б) Південь Лісостепу;
- в) Північна та Центральна частини Степу.

109. Визначте райони розміщення вівса:

- а) Північ України;
- б) Захід України;
- в) Південь України.

110. Де розміщені масиви гречки:

- а) Полісся;
- б) Лісостеп;
- в) Степ.

111. Де вирощують просо:

- а) Полісся;
- б) Лісостеп;
- в) Степ.

112. Де зосереджені посіви соняшника:

- а) Лісостеп;
- б) Південна частина Степової зони;
- в) Закарпаття.

113. Визначте регіони вирощування Пеня ППО хімічної конопель:

- а) Лісостеп;
- б) Південь Полісся;
- в) Північ Степу.

114. Визначте регіони молочно-м'ясного скотарства:

- а) приміські зони;
- б) Полісся;
- в) Степ.

115. Визначте райони переважającego розвитку плодово-овочевої промисловості:

- а) Полісся;
- б) Лісостеп;
- в) Степ.

116. Які залізниці тісно пов'язані з річковим транспортом:

- а) Південно-Західна;
- б) Придністровська;
- в) Донецька.

117. Які вантажі займають друге місце у загальному обсязі відправлень залізничним транспортом:

- а) мінеральні будматеріали;
- б) залізні руди;
- в) кам'яне вугілля.

118. Визначте основні порти Азовського моря:

- а) Маріуполь;
- б) Херсон;
- в) Керч.

119. Визначте пріоритетний вид вантажів у загальному обсязі перевезень річковим транспортом:

- а) руди залізних металів;
- б) мінеральні будівельні матеріали;
- в) кам'яне вугілля.

120. Який вид транспорту займає друге місце у загальному вантажообороті:

- а) залізничний;
- б) автомобільний;
- в) морський.

121. Який вид транспорту займає перше місце у загальному пасажирообороті:

- а) автомобільний;
- б) залізничний;
- в) морський.

122. Виділіть характерні особливості паливно-енергетичного комплексу (ПЕК):

- а) нерівномірність розміщення;
- б) підвищена капітало- і фондомісткість;
- в) збіг розміщення населення, виробництва і споживання палива і енергії з розміщенням ПЕК.

123. Визначте ознаки диференціації вугільних ресурсів:

- а) глибина залягання;
- б) ступінь метаморфізму;
- в) характер географічного поширення;
- г) техніко-економічні показники добування.

124. Виділіть ознаки, за якими підприємства відносять до галузі машинобудування:

- а) єдність економічного призначення виготовлюваної продукції;
- б) однорідність виробничо-технічної бази;
- в) специфічність складу кадрів і умов праці;
- г) спеціалізація і кооперація виробництва.

125. Визначте фактори, які впливають на структуру машинобудування:

- а) науково-технічний прогрес;
- б) рівень спеціалізації і кооперування;
- в) місце країни у системі міжнародного поділу праці;
- г) зростання матеріального добробуту і культурного рівня народу;

д) раціональні виробничі зв'язки.

126. Яким виробництвом хімічної промисловості притаманна паливно-енергетична орієнтація:

- а) синтетичний каучук;
- б) автомобільні шини.

127. Які виробництва хімічної промисловості характеризуються сировинною орієнтацією:

- а) кальцинованої соди;
- б) хімічних волокон і ниток.

128. Природні полімери (в основному целюлоза) служать сировиною для виробництва волокон:

- а) штучних;
- б) синтетичних.

129. Де виробляється дешевий метал:

- а) на підприємствах, розміщених поблизу джерел залізних руд, що використовують привізне паливо;
- б) на підприємствах поблизу джерел коксівного вугілля, що працюють на привізній сировині.

130. Поділ галузей сфери послуг на повсякденні, періодичні й епізодичні послуги здійснюється на основі класифікації галузей за ознакою:

- а) функціонального призначення;
- б) періодичністю послуг;
- в) соціальної значущості.

131. Відношення кількості наданих послуг до чисельності населення — це:

- а) соціальна густота послуг;
- б) поріг послуг.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

75. Назвіть галузі основної хімії України:

- а) сірчаноокислотна;
- б) содова;
- в) виробництво пластмас;
- г) виробництво хімічних волокон;
- д) виробництво мінеральних добрив.

2. Що входить до сфери діяльності хімічної промисловості:

- а) видобуток нафти;
- б) калійних солей;
- в) газу;
- г) кам'яних солей;
- д) самородної сірки, сірчаного колчедану;
- е) фосфатної сировини.

3. Які транзитні газопроводи проходять через Україну:

- а) "Дружба";
- б) "Союз";
- в) Уренгой - Помари - Ужгород;
- г) "Прогрес";
- д) Самара - Кременчук - Одеса.

4. Які основні статті експорту України

- а) взуття, головні убори;
- б) деревина та вироби з неї;
- в) неблагородні метали та вироби з них;
- г) пластмаси, каучук;
- д) продукція хімічної промисловості;
- е) машини, устаткування та механізми.

5. Які основні статті імпорту України:

- а) продукція харчової промисловості;
- б) мінеральні продукти;
- в) шкіряна і хутряна сировина;
- г) машини, устаткування та механізми;
- д) продукція хімічної промисловості.

6. Визначте місце окремих видів транспорту за структурою вантажообороту України:

- а) трубопровідний, автомобільний, залізничний;
- б) автомобільний, залізничний, морський;
- в) морський, автомобільний, трубопровідний;
- г) трубопровідний, залізничний, морський.

7. Визначте місце окремих видів транспорту за структурою пасажирообороту України:

- а) автомобільний, залізничний;
- б) авіаційний, залізничний;
- в) річковий, залізничний;
- г) залізничний, автомобільний.

8. Україна має торговельне сальдо:

- а) негативне;
- б) позитивне.

9. Основні форми зовнішніх економічних зв'язків України:

- а) зовнішня торгівля;
- б) еміграція;
- в) створення спільних підприємств;
- г) обмін науково-технічною документацією;
- д) міжнародні поїздки;
- е) вивіз капіталу;
- ж) міжнародний туризм;
- з) спільні наукові дослідження.

10. Назвіть технічні культури України:

- а) пшениця;
- б) цукрові буряки;
- в) соняшник;
- г) овочеві;
- д) льон-довгунець;
- е) хміль, конопля;
- ж) бавовник.

76. Посівні площі під зерновими культурами становлять, Пеня.

га:

- а) 20;
- б) 15;
- в) 12;
- г) 21.

77. Посівні площі під технічними культурами становлять, Пеня. га:

- а) 5;
- б) 3,3;
- в) 4.

78. Які виробничі напрямки вівчарства у степовій зоні:

- а) вовнове;
- б) вовново-м'ясне;
- в) овчинно-шубне;
- г) каракульне.

14. Які виробничі напрямки свинарствау Лісостеповій зоні:

- а) м'ясо-сальне;
- б) сальне;
- в) м'ясне.

15. Які виробничі напрямки скотарствау приміських зонах:

- а) молочне;
- б) молочно-м'ясне;
- в) м'ясо-молочне;
- г) м'ясне.

16. Які види виробництва входять до складу важкого машинобудування:

- а) бурякозбиральних комбайнів;
- б) гірничорудного і шахтного устаткування;
- в) тракторів.

17. Українау 1997р. вироблялаелектроенергії, П е н я П. кВт-год:

- а) 270;
- б) 190;
- в) 178.

18. Видобутокгазув Україністановить, П е н я П.

м :

- а) 40;
- б) 18,1;
- в) 30.

19. *Україна 1997р. видобула нафти, Пеня. т:*

- а) 10,0;
- б) 4,1;
- в) 7,0.

20. *Україна 1997р. видобула вугілля, Пеня. т:*

- а) 100;
- б) 110;
- в) 176,9.

21. *Яка питома вага АЕСу в виробництві електроенергії України, %:*

- а) 35;
- б) 45;
- в) 25.

22. *Назвіть типи металургійних комбінатів України:*

- а) повного циклу;
- б) виробництво прокату;
- в) порошкової металургії;
- г) переробної металургії;
- д) виробництво чавуну.

23. *Яка частка сільськогосподарських угідь в Україні, %:*

- а) 50;
- б) 67,5;
- в) 60.

24. *Яку сировинну базу використовує чорна металургія України:*

- а) залізорудну;
- б) поліметалевих руд;
- в) мідних руд;
- г) марганцевих руд;
- д) вапняків.

25. *За екологічною класифікацією природні ресурси бувають:*

- а) вичерпні;
- б) відновні;
- в) мінеральні;
- г) невичерпні.

26. *Економічна класифікація природних ресурсів:*

- а) корисні копалини;
- б) ресурси для виробничої сфери;
- в) ресурси невиробничого призначення;
- г) рудні.

27. *Природні умови України — це:*

- а) клімат;
- б) рельєф;
- в) кам'яне вугілля;
- г) нафта і газ;
- д) вода.

28. *Запаси марганцевих руд в Україні, Пеня П. т:*

- а) 0,5;
- б) 8;
- в) понад 2.

29. *Запаси залізних руд України, Пеня П. т:*

- а) 20;
- б) близько 40;
- в) 60.

30. *Демографічна криза України:*

- а) зростання природного приросту населення;
- б) перевищення смертності над народжуваністю;
- в) зменшення чисельності населення.

31. *Яке практичне значення дисципліни "Розміщення продуктивних сил ":*

- а) обґрунтування економічного розвитку;
- б) обґрунтування соціального розвитку;
- в) обґрунтування комплексного економічного й соціального розвитку.

32. *Економічні закони — це:*

- а) об'єктивні закони розвитку суспільства;
- б) положення, що визначають об'єктивні потреби й умови розвитку.

33. *Дайте визначення закономірностей розміщення виробництва:*

- а) об'єктивні категорії, які пізнаються і використовуються у практичній діяльності;
- б) визначають стійкі зв'язки між явищами економічного життя.

34. *Принципи розміщення продуктивних сил — це:*

- а) заходи щодо економічної організації території;
- б) територіальна концентрація виробництва;
- в) можливості для прийняття оптимальних рішень.

35. *Що характеризує закономірність ефективного розміщення продуктивних сил:*

- а) ефект розміщення виробництва;
- б) витрати на розвиток продуктивних сил.

36. *Що зумовлює закономірність територіального поділу праці:*

- а) зниження витрат виробництва;
- б) підвищення ефективності господарства;
- в) екологічну безпеку регіону;
- г) гнучку перебудову структури господарства.

37. Що означає закономірність регіональної інтеграції господарства:

- а) розвиток інфраструктури;
- б) спеціалізацію виробництва;
- в) формування народногосподарського комплексу.

38. Можливості використання закономірностей територіальної концентрації продуктивних сил:

- а) комплексний розвиток території;
- б) формування агломерацій, промислових вузлів, технополісів, урбанізованих зон;
- в) формування економічних районів.

39. Наближення матеріале-, енерго- та водомістких галузей до джерел палива, енергії й води означає дотримання принципів:

- а) комплексного розміщення виробництва;
- б) раціонального розміщення виробництва;
- в) збалансованості й пропорційності.

40. У чому суть принципу обмеженого централізму:

- а) ефективний розвиток кооперування виробництв;
- б) урахування міжнародного територіального поділу праці;
- в) технологічне оновлення виробництва;
- г) поєднання інтересів країни й регіонів.

41. Принцип збереження екологічної рівноваги означає:

- а) раціональне використання трудових ресурсів;
- б) зближення рівнів соціально-економічного розвитку регіонів;
- в) встановлення оптимальних зв'язків між природою і виробництвом.

42. Факторами розміщення продуктивних сил є:

- а) умови, що визначають можливість розміщення виробництва;
- б) умови, що визначають ступінь ефективного розміщення виробництва.

43. Матеріаломісткі виробництва орієнтуються на фактори:

- а) споживчі;
- б) сировинні;
- в) паливні.

44. Назвіть найводомісткіші промислові виробництва:

- а) содове;
- б) обчислювальної техніки;
- в) калійних добрив;
- г) міді;
- д) синтетичного каучуку;
- е) целюлози.

45. Трудомісткі промислові виробництва розміщуються у регіонах:

- б) з дефіцитом трудових ресурсів;
- в) з високою густотою сільського населення;
- г) у містах з вільними трудовими ресурсами.

46. Споживчий фактор є вирішальним при розміщенні продуктивних сил за таких умов:

- а) надлишку трудових ресурсів;
- б) виробництво продукції потребує висококваліфікованих працівників;
- в) готовий продукт не можна перевозити на значні відстань.

Методи навчання.

за джерелом знань (виокремлюють словесні, наочні й практичні методи);
за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання (орієнтація на методи підготовки тих, кого навчають, до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; на методи вивчення нового матеріалу; на методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; на методи контролю й оцінки результатів навчання);
за способом керівництва навчальною діяльністю безпосередні або опосередковані (виокремлюють методи пояснення педагога й різноманітні методи організації самостійної роботи студентів);
за логікою навчального процесу (опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи);
за дидактичними цілями виокремлюють методи організації діяльності тих, кого навчають, методи стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки

5. **Форми контролю.** самостійна підготовка доповідей на практичному занятті, письмова робота по написанню модулів, іспиту.

10. **Розподіл балів, які отримують студенти.** Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

12. Рекомендована література

– основна

1. **Зінь Е. А.** Регіональна економіка: Підручник. / за ред. Зінь Е.А. — К.: «ВД «Професіонал», 2007. — 528 с.
2. Тодосійчук В.Л. Регіональна економіка: Підручник. / Тодосійчук В.Л. — Вінниця, ВДАУ, 2008. — 434 с.
3. Лишеленко В. І. Регіональна економіка. Підручник для студ. вищ.навч. закл. / Лишеленко В. І. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 384 с.
4. Димченко О.В. Регіональна економіка: навч. посібник / О.В. Димченко, Н.М. Матвєєва, С.М. Гайденко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва — Х.: ХНАМГ, 2010, - 221 с.
5. Журавель В. В.Регіональна економіка: Підручник [В. В. Журавель, О. В. Поспелов, Г. П. Рекун, В. Б. Родченко]; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. — Х. : ХНАМГ, 2011. — 271 с.
6. Фашевський М.І. Регіональна економіка: тексти лекцій / [О.В. Ольшанська, М.І. Фашевський, І.В. Білоконь та ін.]; за заг. ред. М.І. Фашевського, О.В. Ольшанської. — К.: КНЕУ, 2009. — 328 с.
7. Хвесик М. А. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. Закладів] / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, П. П. Пастушенко. — К.: Кондор, 2004. — 342 с.
8. Голіков А. П., Регіональна економіка та природокористування/ [Голіков А. П., Дейнека О. Г, Позднякова Л. О., Черномаз П. О.] за ред. Голікова А. П.: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 352 с.
9. Іщук С.І. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: підручник / С.І. Іщук, О.В. Гладкий; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2013. — 447 с.
10. **Жук М.В.,** Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Підручник. / Жук М.В., Круль В.П. - К.: Кондор, 2004. - 296 с.
11. Шахраюк-Онофрей С.І. Регіональна економіка. Навчальний посібник. / Шахраюк-Онофрей С.І., Круць А.В. — Чернівці; 2008 р. — 140 с.
12. Тимчук Ф. М. Регіональна економіка. Конспект лекцій. / Тимчук Ф.М. — К.: МАУП, 1998. — 51 с.
13. **Дорогунцов С.І.** Регіональна економіка. Підручник. — К. — 2008. — 458 с.
14. Джаман М.О. Теорія економіки регіонів. Підручник. — К. — 2010. — 258 с.

– допоміжна.

1. Структурні зміни та економічний розвиток України: монографія / (Геєць В.М., Шинкарук Л.В., Артьомова Т.І. та ін.) ; за ред.. д-ра екон. Наук Л.В. Шинкарук ; НАН України ; ін-т екон. та прогнозув. — К., 2011. — 696 с. : табл., рис.
2. Інноваційні та трансформації аграрного секттора економіки : монографія / (О.В. Шубравська, Л.В. Молдаван, Б.Й. Пасхавер та ін..) ; за ред.. д-ра екон. Наук О.В. Шубравської ; НАН України, ін-т екон. та прогнозув. — К., 2012. — 496 с. : табл., рис.
3. Саліхова О.Б. Високотехнологічні виробництва: від методології оцінки до піднесення в Україні : монографія / О.Б. Саліхова ; НАН України ; ін-т екон. та прогнозув. — К., 2012. — 624 с. : табл., рис.

4. Ризики та перспективи розвитку у період посткризового відновлення : монографія / (А.І. Даниленко, В.В. Зимовець, В.І. Сіденко та ін.). НАН України ; ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 348 с. : табл., рис.
5. Технологіяна модернізація промисловості України / За ред.. д-ра екон. Наук Л.І. Федулової; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 472 с. : табл., рис.
6. С.І. Іщук, О.В. Гладкий. Географія промислових комплексів. Підручник.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.com/rps/>
2. <http://economists.wix.com/ntf201#!--/ctwi>
3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.
4. Закон України. Про стимулювання розвитку регіонів. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/2850-15>.
5. Закон про територіальні громади. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/157-viii>.
6. Волович О.О.Глобалізація: переваги і загрози для нашої країни". <http://od.niss.gov.ua/articles/485/>
7. Філософія
8. Глобалізація як процес універсалізації стосунків між державою та ринком. http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_35_2.pdf.
9. Фурса О. О. Україна і глобалізація: проблеми і тенденції. <http://intkonf.org/fursa-oo-ukrayina-i-globalizatsiya-problemi-ta-tendentsiyi/>.
10. В. Є. Реутов. ГЛОБАЛЬНА РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ. <HTTP://WWW.ECONOMY.NAYKA.COM.UA/?OP=1&Z=910>
11. Транснаціональні корпорації та Україна. <http://www.geograf.com.ua/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/266-tnk-and-ukraine>.
12. Поняття і види міжнародних організацій. <http://readbookz.com/book/166/5027.html>.
13. Конфедерація, співдружність та інші міждержавні об'єднання. http://pidruchniki.com/1233122843064/pravo/konfederatsiya_spivdruzhnist_inshi_mizhd_erzhavni_obyednannya.
14. Світова економіка: структура та основні суб'єкти <http://ukrefs.com.ua/page,2,121411-Mirovaya-ekonomika-struktura-i-osnovnye-sub-ekty.html>.

